

Facilitets- og udviklingsplan for Næstved Kommune

2009

Facilitetsundersøgelse
og analyse af kultur -
og idrætsdeltagelsen

Facilitetsopgørelse og
statusbeskrivelse af
eksisterende faciliteter

Inspirationskatalog
for fremtidige kultur -
og idrætsfaciliteter

Forord

I Næstved Kommunes Kultur- og Fritidspolitik lægges der vægt på, at der skal være plads til tradition og fornyelse på kultur- og fritidsområdet og en af målsætningerne er, at byrådet vil sikre rammer for udfoldelse på kultur- og fritidsområdet.

I Næstved Kommune har vi desuden valgt at have et særligt fokus på udvikling af attraktive faciliteter og forhold, der tilskynder til aktiviteter af høj kvalitet.

Med facilitets- og udviklingsplanen har vi taget et væsentligt skridt for at give et godt grundlag for de fremtidige prioriteringer på kultur- og fritidsområde. Baggrundsmaterialet for planen har givet indsigt i både nuværende og kommende borgeres ønsker til kommunens kultur- og fritidsfaciliteter.

Med facilitets- og udviklingsplanen i hånden har vi nu mulighed for at tage de vigtige diskussioner med foreninger, institutioner og borgere om, i hvilken retning vi skal udvikle rammerne for kultur- og fritidslivet i Næstved.

Tak for det store engagement til alle der har deltaget og bidraget til facilitets- og udviklingsplanen

Venlig hilsen

Birgit L. Terp
Formand Udvalg for Kultur og Fritid

Per B. Christensen
Børne- og Kulturdirektør

Indledning

Udvalget for Kultur og Fritid i Næstved Kommune har besluttet, at der skal udarbejdes en samlet prioriteringsplan for kultur- og idrætsfaciliteter i Næstved Kommune.

Som led i prioriteringsplanen udarbejdes denne rapport til at lægge grundlaget for en veldokumenteret planproces i fremtiden.

Rapporten omfatter tre dele:

- en analyse af behovene for og ønskerne til kultur – og idrætsfaciliteter
- en kortlægning og analyse af de eksisterende faciliteter
- et idékatalog, som rummer overordnede principper og visioner for den fremtidige udbygning og udvikling af idræts- og kulturfaciliteter i Næstved Kommune.

Udførelsen og udarbejdningen af denne rapport er resultat af et samarbejde mellem Næstved Kommune og Center for Idræt og Arkitektur, som blev indledt på initiativ fra Næstved Kommunes Børne- og Kulturforvaltning og Kultur- og Fritidsafdeling.

Projektgruppen blev sammensat af repræsentanter fra Næstved Kommunes Kultur- og Fritidsafdeling, Udviklingsforvaltningen, Teknik og Miljø og Center for Idræt og Arkitektur. Brugerundersøgelsen *Kultur-, fritids- og idrætsvaner og brug af faciliteter i Næstved Kommune* som indgår i rapporten, er udført af Center for Forskning i Idræt, Sundhed og Civilsamfund (CISC).

Facilitetsundersøgelsen er udført af Center for Idræt og Arkitektur i samarbejde med Kultur- og Fritidsafdeling.

Næstved Kommunes tekniske afdeling har udført den elektroniske kortlægning. Informationer vedrørende eksisterende faciliteter og forhold er hentet fra såvel Næstved Kommunes systemer som fra eksterne databaser.

Rapporten og undersøgelserne er gennemført i perioden 1. januar – 1. juni 2009.

Center for Idræt og Arkitektur

Center for Idræt og Arkitektur er formentlig det eneste center af sin art på verdensplan, der udelukkende fokuserer på sammenhængen mellem idræt, kropskultur, arkitektur og fysisk planlægning. Centret står for forskning, formidling og rådgivning, hvor hovedformålet er at skærpe den arkitektoniske kvalitet inden for byggeri til idræt, kultur, undervisning og pleje (hospitaller) i meget bred forstand. Ud over forskningsdelen har centret i de seneste seks år løst rådgivningsopgaver for en lang række danske og svenske kommuner og arkitekttegnestuer.

Hensigt og betænkning

Hensigt

Denne rapport er en analyse af Næstved Kommunes idræts- og kulturfaciliteter, som har det overordnede formål at kvalificere beslutningsgrundlaget for kommunens fremtidige udvikling, udbygning og planlægning af faciliteter til idræt, kultur og fritid. Rapporten repræsenterer et redskab for kommunens foreninger, initiativtagere, interessenter og beslutningstagere. Et redskab som kan være med til at danne en fælles vision for fremtidens faciliteter i kommunen.

Grundlaget for en kvalitativ og innovativ udviklingsplan er at sammenfatte eksisterende forhold med ønsker og visioner om nye tiltag. Derved sammentænkes og udvikles faciliteterne som en helhed for hele kommunen og skaber en fremtidssikret idræts- og kulturprofil for Næstved Kommune.

Betænkning

Næstved Kommune har efter kommunesammenlægningen haft brug for at lave en samlet udviklingsplan for hele kommunen. Ud over kommuneplanen som helhed, er et af kommunens indsatsområder idræt, kultur og fritid og at skabe en samlet prioritering i udviklingen af faciliteterne.

For fremover at fastholde og tiltrække borgere, uddannelsesmiljøer og erhvervsvirksomheder er det vigtigt for kommunen at følge med i idrættens og kulturens udvikling og skabe rammerne for aktiviteterne.

Samtidig er det Næstved Kommunes sundhedspolitiske vision at styrke sundhedsindsatsen for kommunens borgere og medarbejdere og skabe et rigt og inspirerende kulturliv.

Struktur

I den følgende rapport fremlægges de analyser, undersøgelser og registreringer, som er foretaget i undersøgelsesperioden.

I den første del refereres spørgeskemaundersøgelserne foretaget af Center for Forskning i Idræt, Sundhed og Civilsamfund (CISC) og et sammendrag af konklusionerne for brugerundersøgelsen for børn og voksne. Den samlede rapport kan læses på Næstved Kommunes hjemmeside.

Derudover indeholder rapporten udtræk af facilitetsundersøgelsen og en analyse af de returnerede svarskemaer samt en kortlægning af de forskellige idræts- og kulturfaciliteter i kommunen, som er relevante i forhold til fremtidig planlægning. Kortlægningen her er også en del af kommunens nye GIS-kort og kan anvendes elektronisk på kommunens hjemmeside. Et GIS-kort er et geografisk informationssystem. Et system, der her bruges til at indsamle, visualisere og analysere geografiske informationer. Kort vil fremover også være med til at informere borgerne om placering og funktion af forskellige faciliteter og gøre dem mere overskuelige.

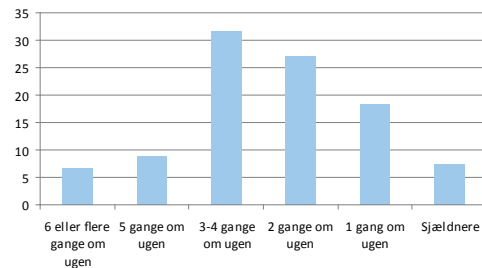
Den sidste del af rapporten beskæftiger sig med fremtidige muligheder og prioriteringer af Næstved Kommunes idræts- og kulturfaciliteter og er opsat som et idékatalog med udvalgte temaer. Temaerne er udvalgt med henblik på brugerundersøgelsens resultater, den generelle udvikling inden for de organiserede og de selvorganiserede idrætsgrene og et konkret bud på nogle udviklingspunkter, der kan sammenkøbes til Næstved Kommunes sundhedspolitik, Kommuneplanstrategien samt Grøn Plan.

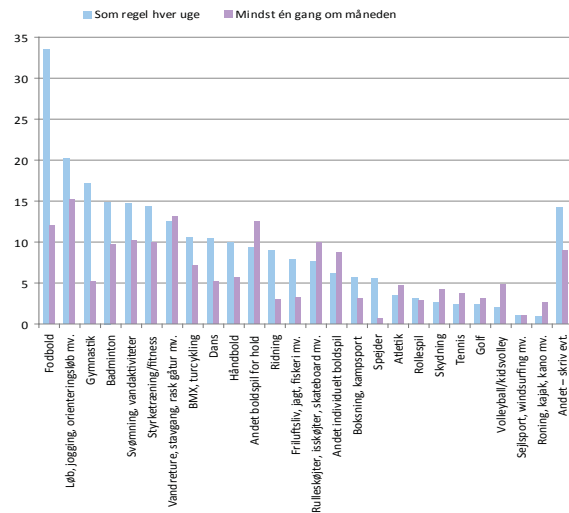
Indhold

1	Undersøgelse af kultur-, fritids- og idrætsvaner_____	9
2	Facilitetsundersøgelse_____	15
3	Facilitetsanalyse_____	17
4	Kortlægning af faciliteter_____	25
5	Sammenligning af kommuner_____	31
6	Status_____	33
7	Idékatalog_____	37
	Bevægelsesarealer og motionsruter_____	39
	Skolen som kulturelt og fysisk samlingssted_____	49
	Fra forsamlingshus til kulturhus_____	55
	Udvikling af vandhus_____	59
	Udvikling af idræts- og kulturformidling_____	65
8	Perspektivering_____	69
	Litteraturliste_____	73

Børn, tabel 1: Hvor mange gange om ugen går du til sport, idræt, motion i din fritid (ikke idræstimer i skolen)?

Børn, tabel 2: Hvilke former for motion dyrker du i din fritid og hvor ofte?

1 Undersøgelse af kultur-, fritids- og idrætsvaner

Tekst og udarbejdelse: Mette Toftager, Center for Forskning i Idræt, Sundhed og Civilsamfund, Syddansk Universitet.

Formål

Her præsenteres udvalgte resultater fra en spørgeskemaundersøgelse foretaget blandt børn og voksne i Næstved Kommune i foråret 2009. Formålet med spørgeskemaundersøgelsen var at kvalificere beslutningsgrundlaget i Næstved Kommune for en udvikling af faciliteter, anlæg og rum til kultur, idræt og motion i overensstemmelse med fremtidige behov og kommunens kultur- og idrætspolitiske mål.

Baggrund

Kultur- og idrætsfaciliteterne har stor betydning for såvel antallet, der dyrker forskellige kultur-, fritids- og idrætsaktiviteter, som kvaliteten i de aktiviteter, der dyrkes. Derfor går den kommunale støtte til kultur og idræt også primært til etablering og drift af faciliteter. Til trods for dette er udbygningen af faciliteter til kultur og idræt de fleste steder præget af en betydelig tilfældighed uden forudgående analyser af, hvilke faciliteter der er behov for, og hvilken placering der er velegnet for bedst at fremme deltagelsen i kultur-, fritids- og idrætsaktiviteter. I takt med store ændringer i kultur-, fritids- og idrætsmønstret - hvilke aktiviteter der dyrkes, og hvordan man gør det - og voksende politiske ønsker om at få flere til at dyrke mere idræt og motion og gå til flere kultur- og fritidsaktiviteter er behovet for sådanne analyser af faciliteternes benyttelse stadig mere påtrængende.

Metode

Der blev udarbejdet to forskellige spørgeskemaer, et til børn og et andet til voksne. Spørgeskemaerne omhandlede motions-, fritids- og kulturvaner, den aktuelle benyttelse af motions-, fritids- og kulturfaciliteter samt vurdering og ønsker til faciliteter i Næstved Kommune.

Undersøgelsen blandt børn foregik ved, at alle 4.-9. klasses elever på kommunens folkeskoler blev inviteret til at være med i undersøgelsen. Ifølge oplysninger fra Næstved Kommune drejede det sig om 5094 skolebørn fordelt på 25 skoler. Næstved Kommune stod for kontakt til og orientering af skolerne.

Spørgeskemaet til børn var elektronisk og skulle besvares på internettet i skoletiden. Da der kan være stor forskel på læse- og forståelsesfærdigheder i de yngste klasser sammenlignet med de ældste klasser, blev der udarbejdet en udførlig vejledning til klasselæreren, om hvad undersøgelsen gik ud på, og vi opfordrede ligeledes læreren til at hjælpe de yngste elever, hvis der var brug for det.

Til hver skole blev der pakket et antal classesæt, svarende til antallet af 4.-9. klasser på den pågældende skole, bestående af: vejledning til undersøgelsen, papirspørgeskema til orientering samt et antal unikke koder til eleverne til at logge på en elektronisk spørgeskemaundersøgelse.

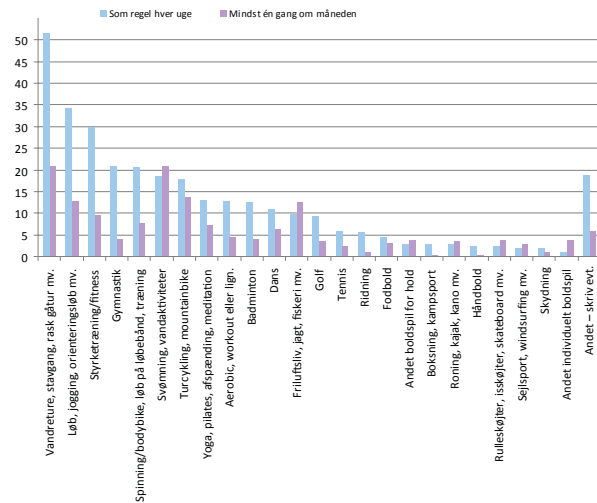
2756 skolebørn deltog i spørgeskemaundersøgelsen, hvilket resulterede i en svarprocent på 54,1.

Undersøgelsen blandt voksne foregik ved at 2000 borgere i alderen 16-75 år blev tilfældigt udvalgt til at deltage i spørgeskemaundersøgelsen. Spørgeskemaet var elektronisk og skulle besvares på computer over internettet. De 2000 borgere fik tilsendt et invitationsbrev med posten, som indeholdt et personligt brugernavn og adgangskode til at logge på spørgeskemaet. Borgere, der ikke svarede på den første henvendelse, modtog et nyt brev med anmodning om at besvare spørgeskemaet.

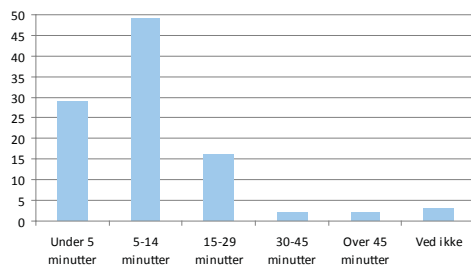
Alle voksne, der besvarede spørgeskemaet, deltog i lodtrækning om en række præmier stillet til rådighed af Næstved Kommune. 585 personer i alderen 16-76 år besvarede spørgeskemaet for voksne. Det betød en svarprocent på 29,3.

10 | Facilitets- og udviklingsplan

Voksne, tabel 3: Hvilke former for motion dyrker du i din fritid og hvor ofte?

Voksne, tabel 4: Hvor lang transporttid har du til den idræts- eller motionsaktivitet, som du bruger mest tid på?

Resultater - børn

Blandt de skolebørn, som deltog i spørgeskemaundersøgelsen, svarede 86 procent, at de dyrker regelmæssig motion. Der er ikke væsentlig forskel på piger og drenge aktivitetsniveau. I fjerde til syvende klasse er der 88 procent, der svarer, at de dyrker regelmæssig motion, i niende klasse er det 75 procent. I tabel 1 ses en oversigt over, hvor mange gange om ugen børnene går til sport, idræt eller motion i deres fritid. Det mest almindelige blandt børnene er at dyrke motion tre til fire gange eller to gange om ugen.

De mest populære motionsaktiviteter blandt børnene er: fodbold, løb mv., gymnastik, badminton og svømning. Fodbold og badminton er mest populært blandt drengene, mens løb, gymnastik og svømning hitter hos pigerne. Generelt ser udendørs aktiviteter som løb, vandreture, cykling, rulleskøjter og friluftsliv ud til at være populært, også når man spørger børnene, hvilke aktiviteter de dyrker mindst en gang om måneden. Sejlsport og roning er der dog kun ganske få, der dyrker (se tabel 2).

De mest populære kultur- og fritidsaktiviteter blandt børnene er: bibliotek, biograf, musik-, kultur- eller billedskole samt tilskuer til sportsarrangementer.

Generelt er der en stor andel af kulturaktiviteterne, der finder sted uden for Næstved Kommune, især museumsbesøg, sportsarrangementer, zoo mv., cirkus og forlystelsespark. Både hvad angår motions- og kulturfaciliteter, er der generelt mange af børnene, der svarer, at de dyrker aktiviteten et "andet sted" end de opstillede mulige svarkategorier.

Resultater - voksne

Blandt de voksne, som deltog i spørgeskemaundersøgelsen, svarer 69 procent, at de dyrker regelmæssig motion, og langt størstedelen dyrker motion flere gange om ugen. Der er ikke væsentlig forskel på mænd og kvinders aktivitetsniveau.

Den selvorganiserede motionsform er den mest almindelige, efterfulgt af motion i en forening eller klub. De mest populære motionsaktiviteter blandt voksne er: vandreture, løb, styrketræning/fitness og gymnastik (se tabel 3). Vandreture og gymnastik er mest populært blandt kvinder, mens der ikke er forskel på løb og styrketræning/fitness mellem kvinder og mænd. Bilen er den mest anvendte transportform, der benyttes for at komme til træning, og de fleste bruger typisk 5-14 minutter på at komme til den motionsaktivitet, de bruger mest tid på (se tabel 4).

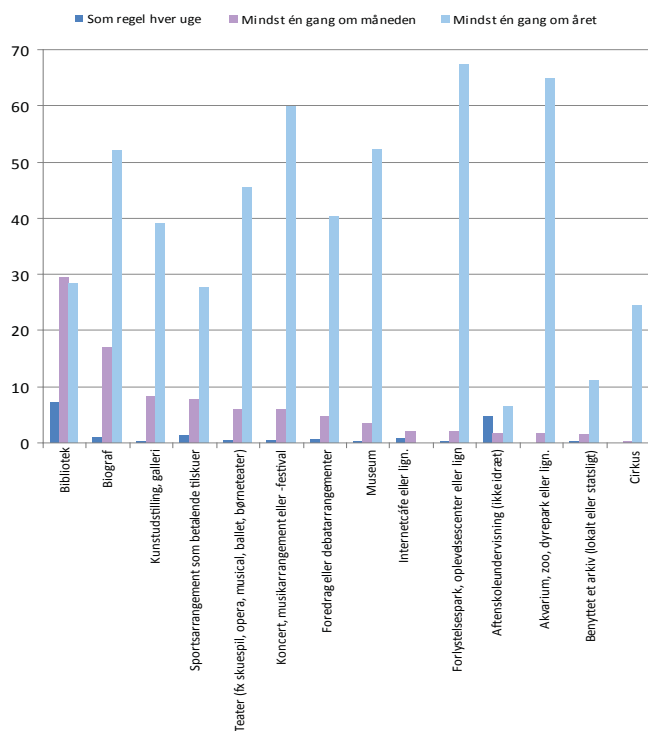
Naturen har stor betydning for mere end to tredjedele af respondenterne, og 20 procent svarer, at de ville være mere aktive, hvis der var nemmere adgang til natur og grønne områder fra deres bolig. 14 procent ville dyrke en anden motionsform, hvis udbuddet af faciliteter i nærheden af bopælen var anderledes.

Blandt dem, som har angivet, at de ikke er regelmæssigt fysisk aktive, mener 20 procent, at de ville dyrke motion, hvis udbuddet af faciliteter i deres nærområde var anderledes.

Rene og velholdte faciliteter, trygt og sikkert sted og indretning efter den aktivitet, man ønsker at dyrke, er de forhold, der har størst betydning for, hvor svarpersonerne foretrækker at dyrke motion.

Det, der betyder mindst, er et godt cafeteria, mulighed for at gå til forskellige aktiviteter samme sted, og at der er gode opholdsrum, klublokaler og lign. til socialt samvær før og efter træning.

Voksne, tabel 5: Hvor ofte har du været til eller deltaget i en af følgende kultur- og fritidsaktiviteter i løbet af det seneste år?

Der er stor forskel på, hvor ofte forskellige kultur- og fritidsfaciliteter besøges af de voksne. Mest populært på ugebasis er bibliotek og aftenskoleundervisning, mest besøgt på månedsbasis er bibliotek, biograf, kunstudstilling og sportsarrangementer.

Forlystelsesparker, zoo og lign. og koncerter er populære på årsbasis (se tabel 5). Mindst benyttet er internetcafé, aftenskoleundervisning og arkiv, som op til 90 procent af svarpersonerne sjældent/aldrig besøger. Generelt er der en stor andel af kulturaktiviteterne, der finder sted uden for Næstved Kommune. Det gælder især dyreparker, forlystelsesparker og lign., museer og kunstudstillinger. Godt en femtedel af svarpersonerne er medlem af en kulturforening. Bibliotek, aftenskoleundervisning og biograf er de kulturfaciliteter, som er mest populære at besøge inden for kommunegrænsen.

Underholdning, smukke, inspirerende og velholdte faciliteter samt fleksible åbningstider har størst betydning for, hvilke kultur- og fritidsfaciliteter der anvendes.

Både hvad angår motions- og kulturfaciliteter, er der generelt en stor andel, der svarer, at de dyrker aktiviteten et "andet sted" end de i spørgeskemaet opstillede mulige svarkategorier.

Eksempel på udfyldt skema fra facilitetsundersøgelsen.

Facilitetsundersøgelse - Beskrivelse og vurdering af idræts- og kulturfaciliteterne	
Navn / Adresse	Herlufmagle Hallen Ravnstrupvej 1 4160 Herlufmagle
Anvendelse	2 Idrætshaller – cafeteria – mødelokaler - motionscenter - kursuscenter med overnatningsmuligheder – friluftsbad Idræt – stævner – møder – udstillinger – kurser – store og små fester – overnatninger
Opførelsesår	Hal 1 og cafeteria 1971 Friluftsbad 1972 Kursuscenter 1973 – 1974 Udbygning af cafeteria 1976 Hal 2 1986
Areal:	Hal 1 og cafeteria 2440 m2 Friluftsbad 2800 m2 Motionscenter 400 m2 Kursuscenter 500 m2 Hal 2 510 m2 Parkeringsplads 7500 m2 Grønt areal 16000 m2
Ejer/ Styreform	Selvejende Institution Bestyrelse på 7 personer + 2 personer udpeget af Næstved Kommune
Kapacitet:	Brugerne er i alle aldersklasser, der dyrkes alle former for sport. Der afholdes en del kurser og møder samt ca. 12 danseaftener om året.
Tilgængelighed:	Anlægget ligger i udkanten af landsbyen og tæt på landevejen mellem Ringsted og Næstved, der er busdrift en gang i timen og cykelsti. Anlægget kan benyttes af alle og på alle ugens dage hele året.
Funktionalitet:	Hvis der skulle være mulighed for nye idrætsformer og kulturaktiviteter, vil det nok kræve en ombygning eller udbygning.
Beskaffenhed:	Da anlægget er fra 70'erne, og der ikke er foretaget store renoveringsopgaver er klima, ventilation og lysindfald ikke det bedste; akustikken er der blevet gjort noget ved, der er en rimelig akustik.
Potentialer:	Der er behov for en stor renovering og en udbygning til evt. nye aktiviteter.

2 Facilitetsundersøgelse

Som forudsætning for analyserne og visionerne skal undersøgelsen af Næstved Kommunes idræts- og kulturfaciliteter være med til at belyse temaer som størrelse, funktion, tilstanden og udviklingsmuligheder for de enkelte faciliteter.

Spørgeskemaundersøgelsen er med til at afdække, hvorvidt interessenternes behov og ønsker er dækket, og beskriver deres egne oplevelser af faciliteternes standard og muligheder.

Undersøgelsen er udført ved at udsende et spørgeskema til alle kultur- og idrætsfaciliteter, som efterspørger en vurdering af faciliteternes kvalitative tilstand. Skemaet forholder sig til en række parametre, som alle er med til at give et fyldestgørende billede af den nuværende tilstand og evt. fremtidige muligheder¹. De anvendte parametre er:

Navn og Adresse: Idræts- og kulturfacilitetens postadresse.

Anvendelse: Dette parameter beskriver, hvilken type anlæg/bygning der er tale om, og hvilke aktiviteter og arrangementer der foregår det pågældende sted.

Opførelsesår: Angiver det år eller den periode, hvor bygningen eller udendørsfaciliteten blev anlagt, og hvornår der er sket evt. udbygninger eller restaureringer.

Areal: Både indendørs og udendørs arealer. Dertil kommer evt. parkeringspladser og andre relaterede områder.

Ejer-/styreform: Angiver om faciliteten er kommunal eller selvejende, og om der evt. er

differentierede driftsaftaler mellem kommunen og lokale foreninger i forbindelse med de enkelte faciliteter.

Kapacitet: Beskriver brugerne af idræts- og kulturfaciliteten, og hvad de bruger den til.

Tilgængelighed: Beskriver hvordan faciliteten er placeret i forhold til det omgivende lokalområde og hvordan man kommer til anlægget

Funktionalitet: Denne parameter vurderer faciliteternes funktionalitet i forhold til en række aktivitetskrav.

Derudover handler funktionaliteten også om, hvor egnet faciliteten er i forhold til en række nye idrætsformer og kulturaktiviteter.

Beskaffenhed: Vurdering af facilitetens rumligheder og tilstand ud fra faktorer som bygningsmateriale, lysindfald og lyskilder i rummet, klima og ventilation, lyd og akustik.

Potentialer: Denne parameter vurderer facilitetens muligheder for at rumme nye idræts- og kulturaktiviteter og dens behov for udbygning/renovering i forhold til den daglige brug.

Undersøgelsen har været rettet mod alle idræts-, kultur- og fritidsfaciliteter, offentlige institutioner og grønne anlæg (park) og er udsendt af Næstved Kommunes Kultur- og Fritidsafdeling. De returnerede skemabesvarelser varierer meget i kvalitet. Nogle faciliteter har udførligt udfyldt alle parametrene, hvorimod andre primært har udfyldt adresse og størrelse. Svarprocenten var ved projektets slutfase på 65%.

¹ Skemaet er udformet af Center for Idræt og Arkitektur i samarbejde med Center for Forskning i Idræt, Sundhed og Civilsamfund.

3 Facilitetsanalyse

Analysen og kategoriseringen er en vurdering ud fra *Facilitetsundersøgelsen*, som er udsendt af Næstved Kommune til alle idræts- og kulturfaciliteter.

Facilitetsundersøgelsen består af et spørgeskema med forskellige beskrivelses- og vurderingsemner, som er blevet udfyldt af de ansvarshavende fra faciliteterne. Undersøgelsen er opbygget efter en række parametre, der tilsammen kan give et bredt indtryk af de beskrevne faciliteter og er grundlaget for at indsætte faciliteterne i et sammenligneligt skema. Parametrenes primære fokus ligger på de eksisterende foreninger og brugeres forhold i de pågældende faciliteter og det umiddelbare indtryk af faciliteternes tilstand. Ud over de synlige og nuværende registreringer er der også blevet spurgt til fremtidige ønsker og behov.

Ud af de lidt over 100 idræts- og kulturfaciliteter, der har modtaget undersøgelsen, har besvarelsesprocenten været ca. 65 %, hvilket er lidt under det ønskelige for denne undersøgelse. Der er også stor forskel på, hvor grundigt undersøgelsen er blevet besvaret. Derfor tager facilitetsanalysen udgangspunkt i vores vurdering af besvarelserne og svarene er efterfølgende sorteret i nogle overordnede parametre (se s.19), således at det gøres nemmere at aflæse og sammenligne svarene.

Formålet med analysen af undersøgelsen er at skabe et overblik over kommunens idræts- og kulturfaciliteter og deres nuværende tilstand. Registreringen og sammenligningen af faciliteter viser et positivt billede af kommunens faciliteter. Ud over at dække et meget stort område ligger de fleste af facilitetstyperne, som skoler, forsamlingshuse, haller og gymnastiksale, godt fordelt over kommunens areal, hvilket giver de fleste borgere en relativ nem adgang til disse aktiviteter.

Ser vi på funktionerne, uden hensyn til medlemstal og udnyttelsesgrad, er Næstved godt forsynet på de fleste områder. Undersøgelsen viser dog også, at faciliteternes tilstand ikke er lige god i alle kategorier, og at udviklingen ikke har været prioriteret i planlægningen af nogle af faciliteterne.

Udviklingen af specielt skolerne lader ikke til at have været et prioriteret emne, og mange af skolernes svar bærer præg af, at de ikke kan se muligheder i deres faciliteter. Samtidig udfylder mange af de store haller i dag den funktion, forsamlingshusene havde tidligere. Hallernes funktion spænder tit fra idrætsbegivenheder og mindre motionstilbud til koncerter og folkelige arrangementer, hvilket i mange af besvarelserne afspejler sig i et ønske om at udvide med funktionsspecifikke lokaler.

I flere tilfælde er det et ønske om at tilpasse faciliteterne til brugerne. Det kan være tilgængeligheden for handicappede, som er udelukket fra idrætsfaciliteterne, fordi de eksisterende haller ikke er blevet opdateret. I andre tilfælde er det ønsket om at gøre rummene mere behagelige for f.eks. ældre, som ønsker at dyrke motion i rolige og trygge omgivelser. Uanset de forskellige svar vedrørende ønsker og visioner for fremtiden er det fælles for idrætsfaciliteterne, at de synes, deres faciliteter fungerer udmærket til de aktiviteter, som foregår på nuværende tidspunkt. Men de pointerer også, at de ville have svært ved at følge med udviklingen inden for nye idrætsgrene og de facilitetskrav, der følger med.

Ser vi på de andre faciliteters tilbagemelding, er der flere, som har kulturaktiviteter som en del af deres funktioner, ofte i forbindelse med diverse fritidsaktiviteter. Her ses der en større kombination af funktioner end ved idrætsfaciliteterne. Musik, teater, litteratur og

kunst ser ud til at være aktiviteter, som oftest kan fungere sammen under et tag. Samtidig udtrykker mange af kultur- og fritidsfaciliteterne, at de er interesseret i at udvikle deres faciliteter, så de fremover kan rumme flere nye aktiviteter. Derimod er der en del af spejderne, som afviser en evt. sammenkobling med andre funktioner. Forklaringerne er oftest, at deres faciliteter primært kun er egnet til spejderaktiviteter og derfor ikke ville kunne udvikles i en anden retning.

Facilitetsundersøgelsens komplette besvarelser kan ses på Næstved Kommunes hjemmeside. Faciliteterne opdeles i kategorierne: skoler, haller og anlæg, spejdere, kultur, forsamlingshuse og parkarealer.

Derefter vurderes besvarelserne via nogle parametre, der angives som:

Navn: Navn på faciliteten.

Idræt: Faciliteterne er beregnet til at dyrke idræt enten i skoletiden, fritiden eller i foreninger. Her lægges der vægt på, at faciliteterne er bygget eller indrettet specielt til idrætsformål.

Kultur: Der foregår kulturarrangementer, teater, musik, underholdning eller udstillinger i dertil anlagte faciliteter. Faciliteterne skal indeholde fastanlagt indretning eller være unikke i forhold til kulturarrangementer.

Fritid: Faciliteter til andre aktiviteter som f.eks. omfatter spejdere, friluftaktiviteter og ophold af anden art. Som ved de andre to parametre lægges der her vægt på, at faciliteterne er indrettet til fritidsaktiviteter som hovedformål.

Bygning: En eller flere aktiviteter foregår i en bygning, som er beregnet til formålet.

Udearealer: Aktivitetsarealer og idrætsarealer, der befinder sig udenfor eller under overdækning. Her medregnes ikke parkeringsarealer eller grønne arealer uden funktioner.

Funktionalitet: At faciliteterne fungerer efter forventning. Funktionaliteten sammenholdes med de funktionsangivelser, der er angivet i skemaet. F.eks. om faciliteten kan bruges godt/dårligt til teater, som den er bygget til.

Tilstand: Overordnet vurdering af om faciliteternes tilstand er i orden, eller om tilstanden er uegnet til funktionen. Under dette parameter tages der ikke hensyn til de byggetekniske detaljer. Det er udelukkende en vurdering af facilitetens tilstand set fra et overordnet synspunkt og funktionalitet.

Udvikling: Faciliteternes muligheder for forbedring eller udvikling, der ikke omfatter renovering. Udviklingen kan basere sig på muligheden for at optage nye idrætsgrene, andre brugergrupper eller udvide faciliteterne således, at aktiviteten tilføres en større kvalitativ betydning.

Analysefeltene i skemaerne er udfyldt med et positivt eller negativt svar for at sammenholde faciliteterne mod hinanden. Manglende svar i facilitetsundersøgelsen eller uklare besvarelser medfører, at feltene ikke er udfyldt. Kultur- og Fritidsafdelingen hos Næstved Kommune har gjort store bestræbelser for at indhente svar fra faciliteterne, men det har desværre ikke været muligt at få svar fra alle. Listen over skoler, fritids-, idræts- og kulturfaciliteter er fra Næstved Kommunes eget register.

Skoler, analyse af skolefaciliteter i Næstved Kommune.

Navn	Idræt	Kultur	Fritid	Bygning	Udeareal	Funktionalitet	Tilstand	Udvikling
Digttervejsskolen	-	-	+	+				+
Fuglebjerg Skole	ingen faciliteter - bruger Fuglebjerg Hallen							
Glumse Skole	+	+	+	+	-	-	-	
Grønbroskolen								
Hammer Sogneskole								
Heldagskolen	+	+		+	+	+	+	+
Herlufmagle Skole	+	+	+	+		+	-	
Holmegaardskolen								
Holsted Skole	+			+				+
Hyllinge Skole	ingen faciliteter - bruger Vesthallen							
Kalbyrisskolen	+	+		+	+	+	+	
Karrebæk Skole	+	+		+	+	+	-	+
Kildemarkskolen	+	+	+	+	+	+	-	+
Korskildeskolen	ingen faciliteter - bruger Korskildehallen							
Lindbjergskolen	+							
Lj. Næstved Skole	+			+	-	+	+	
Lundebækkeskole	+	+	+	+	-	-	-	
Margretheskolen	+	+		+	+	+	+	
Mogenstrupskolen		+	+	+		+	+	+
Nøddekovskolen	+	+	-	+	-			
Susaskolen								
Tybjergskolen								
Ugløbskolen	ingen faciliteter - bruger Nøddekovskolen							
Multihuset Sydpolen		+	+		-			
Næstved Musik- og Kulturskole afd SydØst		+		-	-	+	+	+
Musik- og Kulturskolen afd. Fensmark		+		+	-	+	+	+
Musik- og Kulturskolen afd. NordVest		+		+	-	+	-	-
Næstved Musik- og Kulturskole		+	+	+	-	+	+	-
Brøderup	+			+	+			
Svensstrup								
Hindholm								
Hårlev Efterskole								

Besvarelserne fra skolerne viser allerede en bred brug af faciliteterne til forskellige funktioner. Desværre oplyser flere af skolerne, at de ikke har udearealer med aktive områder. Derudover har mange af skolerne undladt at svare på muligheden for at udvikle.

Idræt, analyse af idrætsfaciliteter i Næstved Kommune.

Navn	Idræt	Kultur	Fritid	Bygning	Udeareal	Funktionalitet	Tilstand	Udvikling
Fladså Hallen	+			+	+	+	+	+
Fuglebjerg Hallen	+			+	+	+	+	+
Grønbrohallen	+	+		+	+	+	+	
Herlufmaglehallen	+		+	+	+	+	-	+
Herlufsholm Idrætscenter								
Holmegaard Hallen	+		+	+	+	+	+	+
Næstved Hallerne	+			+	-	-	+	+
Toksværd Hallen	+			+		+	+	
Vesthallen	+			+		+	+	+
Lavia Næstved	+			+		-	+	
Nisseringen								
Glumse Speedway	+			+	+			+
Tapperneje Petanque								
Troldens Petanque								
Næstved Petanqueklub	+				+	+		
Næstved/Brandelev Petanque								
Næstved Tennis Klub								
Hyllinge Tennis	+				+	+		-
Holmegaard Tennisklub								
Fladså Tennis	+			+	+	+	+	+
Næstved Golfklub	+				+	+	+	
Næstved kano- og kajakklub	+			+		+	-	+
Harboe Storhal	+	-		+	+	+	+	+
Holmegaard Ældreidræt	+			+	-	+	+	
Næstved Firmsport	+			+	+	+	+	
KARI - Kasernens Sportsrudeklub	+			+	+	+	+	+
Fladså Rideklub	+			+	+	+	+	
Fuglebjerg Koro- og Rideforening	+			-	+	+		-
Korskildehallen	+	-		+	+	+	+	
Næstved Sejlklub	+			+		+	+	-

De fleste af hallerne er oprindeligt bygget og indrettet primært til idræt. Og selvom der i flere af dem foregår forskellige aktiviteter, er det næsten ingen af dem, der indeholder faciliteter, der er bygget til kultur og fritid. Her efterspørges funktionsspecifikke rum og udvidelser.

Kultur, analyse af kulturfaciliteter i Næstved Kommune.

Navn	Idræt	Kultur	Fritid	Bygning	Udeareal	Funktionalitet	Tilstand	Udvikling
Glumse Kro		+	+	+		-	-	+
Folkemusikhuset		+	+	+		+	-	+
Skaterhus (Ungdomsskolen)								
Kasernen - Byørkester						+		+
H.C. Andersensvej		+	+	+		+		+
Kildemarksvej			+	+		+	-	+
Fensmark Bibliotek		+	+	+		+	+	+
Næstved Hovedbibliotek		+	+	+		+	+	
Marvede Gl. Skole	+		+	+		-	-	+
Kulturladen								
Biograf og Kulturhus - Glumse		+		+		+	+	+
Biograf - Næstved								
Næstved Museum - Boderne		+		+		+	+	+
Næstved Museum - Helligåndshuset		+		+	+	+	+	+
Lokalhistorisk Arkiv								
Næstvedegnens Arkiv		+		+		+	+	
Fuglebjerg Arkiv		+		+		+	+	
Fladså Arkiv		+		+		-	-	
Kornmagasinet		+	+	+	+	-	-	+

Spejdere, analyse af fritidsfaciliteter i Næstved Kommune.

Navn	Idræt	Kultur	Fritid	Bygning	Udeareal	Funktionalitet	Tilstand	Udvikling
DDS Næstved kolonnes Hyttefond								
De Grønne Pigespejdere - KFUK Fuglebjerg								
De Grønnes Tambourkorps i Næstved								
KFUK-Spejderne i Næstved, Bykassen								
KFUM Tybjerg								
KFUM-Spejdere, Herlufsholm Gruppe	+		+	+	+	+	+	-
KFUM-Spejdere, Karrebak Gruppe								
KFUM-Spejdere, Suså Gruppe								
KFUM-Spejdere Toksværd			+	+	+	+	+	+
Spejdergården Fuglebjerg								
KFUM-Spejdere Herlufmagle			+	+	+	+	-	+
FD Fensmark			+	+				-
De Gule Spejdere			+	+	+	+	-	+
DDS Troldgruppen			+	+		+	+	
KFUM-Spejdere, Fensmark Gruppen			+	+		+		-
De Blå Spejdere			+	+	+	+	+	-
De Grønne Pigespejdere, Skovbrynet			+	+	+	+	-	+
De Grønne Pigespejdere, Næstved		+	+			+	+	
KFUM-Spejdere, Hammer			+	+		+	+	-

Forsamlingshuse, analyse af kultur- og fritidsfaciliteter i Næstved Kommune.

Navn	Idræt	Kultur	Fritid	Bygning	Udeareal	Funktionalitet	Tilstand	Udvikling
Tapperneje Forsamlingshus	+	+		+	+	+	+	
Hammer Forsamlingshus		+	+	+	+	+	+	
Everdrup Forsamlingshus								
Brandeløv Forsamlingshus		+	+	+			+	+
Toksværd Forsamlingshus		+		+		+	+	
Holme-Olstrup Forsamlingshus								
Forsamlingshuset Åsen								
Vallensved Forsamlingshus								
Fedby Forsamlingshus								
Centergården i Hyllinge								
Fuglebjerg Forsamlingshus						+	+	
Sneslev Forsamlingshus		+	+	+				
Skelby Forsamlingshus								
Tybjerg Forsamlingshus		+		+	+	+		
Møllebøksalen								
Sandby-Vrangstrup Forsamlingshus								
Tornemark Forsamlingshus								
Kvistemark Forsamlingshus								
Centergården i Hyllinge								
Depotet i Skelby								
Næstved Vandrehjem		+		+		+	+	-
Forsamlingshuset Enigheden	-	+	+	+	+	+	+	-
Depotet i Skelby								

Parkarealer, analyse af grønne arealer i Næstved Kommune.

Navn	Idræt	Kultur	Fritid	Bygning	Udeareal	Funktionalitet	Tilstand	Udvikling
Kristiansholm Plantage	+		+			+		+
Plænen ved Borgerservice Fuglebjerg	+				+	+	+	+
Dyreskuepladsen		+	+		+	+	+	
Gelsted Brugsplæne		+			+			+
Kraneen		+	+		+	+		
Kristiansholm Grusgrav		+			+	+	+	+
Munkebakken		+	+		+	+	+	+
Plænen mellem Kompagnihuset og Susåen		+	+		+	+		
Rådmandshavens plæne		+	+		+	+		
Fruens Plantage	+				+			+
Anlægget ved Glumse		+	+		+			+
Kalkgraven Fensmark		+			+			

De to kategorier af faciliteter, der ser store udviklingsmuligheder, er både kulturfaciliteterne og parkarealerne. Svarene afspejler en villighed for at indføre nye aktiviteter. Forsamlingshusene er den kategori, det har været sværest at indhente svar fra.

Oversigt over Næstved Kommunes idræts- og kulturfaciliteter.

	Offentlig	Privat	Total
Haller, idrætslokaler og gymnastiksale	38	25	63
Idrætshal over 800 m ²	9	13	22
Idrætslokaler og gymnastiksale 300 m ² -799 m ²	11	7	18
Idrætslokaler og gymnastiksale under 300 m ²	18	5	23
Svømmehaller	5	4	9
Svømmehaller min. 25 m bassin	1	2	3
Andre svømmefaciliteter (f. riluftsbad, badelande, svømmehaller under 25m)	2	2	4
Kurbade / Velværecentre o.l.	0	0	0
Havne- og søbade	2	0	2
Atletikanlæg	1	0	3
Atletikstadion m. 400 m bane og min 2 spring og 3 kast	1	0	1
Mindre atletikanlæg	2	0	2
Indendørs atletikanlæg	0	0	0
Skøjteanlæg	1	0	1
Skøjtehaller	0	0	0
Mobile skøjtebaner og andre udendørs skøjtefaciliteter	1	0	1
Boldbaner	108	7	115
Fodboldbaner (11 mands) naturgræs	78	3	81
Fodboldbaner (11 mands) kunstgræs	0	1	1
Fodboldbaner (11 mands) jord/grus	3	0	3
Andre udendørs boldbaner	27	3	30
Øvrige idrætsfaciliteter	30	66	96
Badmintonbaner	1	0	0
Bandebænner (fast belægning)	2	0	2
Bandebænner (løs belægning)	0	0	0
Beachvolleybaner	2	0	2
Bowlinganlæg	0	1	1
Golfanlæg	0	2	2
Idrætslegepladser	1	0	1
Klatreanlæg	1	2	3
Motionscentre/styrketræningscentre	1	5	6
Motorsportsanlæg	0	2	2
Pétanque og boccebaner	5	13	18
Ridebaneanlæg	0	10	10
Rø-, kano- og kajakkclubber	0	2	2
Rø-, kano- og kajakanlæg	0	0	0
Rulleskøjtebaner/skøjtebaner + speedskaterbaner	1	0	1
Skaterbaner/anlæg	1	0	1
Skydeanlæg	4	5	9
Squashbaner	0	0	0
Strandsportsanlæg	0	0	0
Tennisbaner	12	16	28
Fritidsliv	3	27	30
Hytter	0	16	16
Lejrpladser og andre fritidsanlæg	2	6	8
Lystbådehavne	1	5	6
Kulturfaciliteter	13	20	33
Biograf	0	2	2
Museer	1	2	3
Fritidsscener	1	0	1
Teatre (professionelle)	1	0	1
Teatre (amatør med råderet over egne lokaler)	3	0	3
Musikbuse	2	0	2
Kulturhuse	5	16	21
Klublokaler og øvelokaler	40	70	110
Klublokaler til idrætsforeninger	7	52	59
Klublokaler til andre foreninger	25	14	39
Øvelokaler til musik	8	4	12

4 Kortlægning af faciliteter

Kortlægningen af idræts- og kulturfaciliteter er baseret på Næstved Kommunes egen facilitetsoversigt og omfatter alle registrerede bygninger, anlæg og rum inden for idræt, kultur og fritid. Samtidig bruges Lokale- og Anlægsfondens facilitetsdatabase¹ til at skabe et samlet billede af Næstved Kommune. Tallene i facilitetsoversigten fra Lokale- og Anlægsfonden er opdelt i forskellige facilitetstyper alt efter størrelse og funktion og opdelt i offentlige og private faciliteter.

Kortlægningen er baseret på Næstved Kommunes egen facilitetsopgørelse og faciliteternes placering i kommunen. Kortlægningen bruges til at skabe et overblik over de faciliteter, analysen indbefatter. I de følgende kortudtræk² er nogle af faciliteterne lagt sammen til en kategori. Som f.eks. kategorien haller, som består både af de store og små haller såvel som kommunale og selvejende haller. Sammensmeltningen er bevidst foretaget for at skabe et mere overskueligt analytisk billede af facilitetsdækningen. Kortlægningen fungerer som forudsætning for idékatalogets fokussemner og anvendes som et analyseværktøj. Analysen foretages for at belyse evt. behov for nye faciliteter, forbedringer og den fremtidige udvikling. Kortlægningen består af forskellige kategorier for at skabe et bedre overblik. Kategorierne er:

- Idræt
- Kultur
- Skoler

Kortlægningen viser, hvorledes faciliteterne placerer sig i kommunen, og tydeliggør facilitetsfattige områder, både på idræts- og kulturområdet. I analysen er udendørsarealer fravalgt, da disse ofte benyttes af kommercielle kulturarrangementer og uorganiseret idræt.

¹ www.loa-fonden.dk.

² Side 26-28.

Placeringen af disse arealer kan muligvis have en indflydelse på brugen og dækningen af kommunale faciliteter og bør derfor inddrages i planlægningen af nye faciliteter. Det har dog ikke været muligt at medtage dette i rapporten, da ikke alle udearealer er blevet registreret³.

Facilitetsstatistik

Ud fra facilitetsoversigten fremgår det, at udvalget af idrætsfaciliteter primært tilgodeser de mest udbredte og traditionelle idrætsgrene, således at de mindre og utraditionelle har færre muligheder for at finde faciliteter, som er beregnet til deres behov. Samtidig er en meget stor del af idræts- og kulturfaciliteterne private eller selvejende. En fordeling, der nok primært er bevaret fra før kommunesammenlægningen, da den selvejende driftsform ofte opstår, hvor et lokalt foreningsliv har bidraget med personligt engagement og økonomisk støtte til faciliteterne. Styreformen i de forhenværende mindre kommuner har primært været selvejende, og der har indtil videre ikke været grundlag for at ændre disse forhold, da de selvejende faciliteter styres lokalt og stadigvæk giver kommunens borgere et godt og billigt udbud af idræt og kultur.

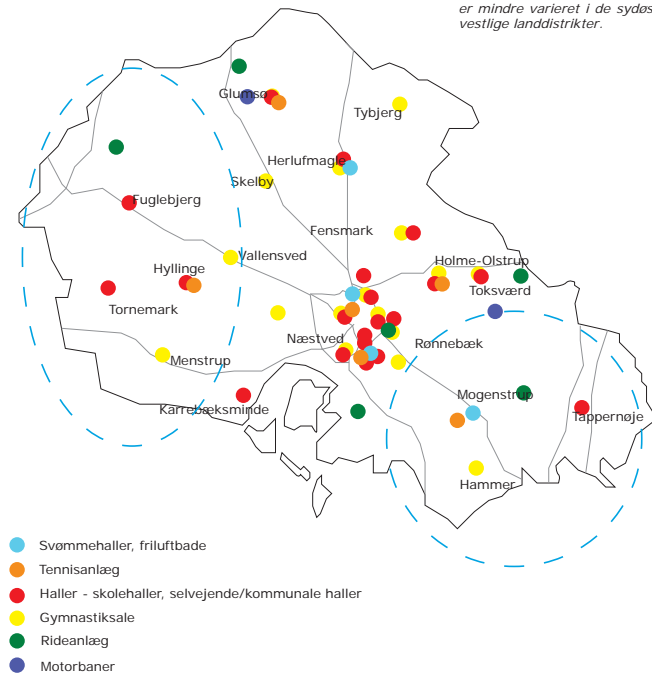
Samtidig kan der være økonomiske fordele for Næstved Kommune i at beholde og videreudvikle de selvejende idræts- og kulturfaciliteter, da der ofte tilføjes en anden økonomisk støtte. Men de selvejende faciliteter betyder også, at kommunen har en mindre indflydelse på driften og fordelingen af tider og lokaler, og desværre har der været en tendens til, at selvejende faciliteter er kommet ud i økonomiske problemer, som følge af dårlig drift⁴. Det er derfor vigtigt, at der i en fremtidig udviklingsplan tages en samlet beslutning for faciliteterne, selvejende som kommunale, for

³ Registreringen af faciliteter indbefatter ikke skoleboldbaner, uformelle idrætsrum og byrum.

⁴ Idræt for alle, s. 278.

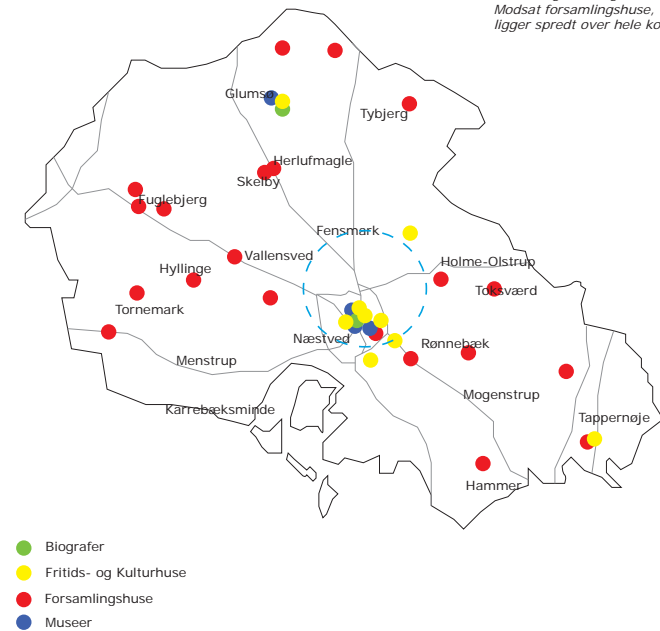
Fordelingen af de mest repræsenterede idrætsfaciliteter i Næstved Kommune.

Kortlægningen af idrætsfaciliteterne viser, at faciliteterne primært ligger omkring Næstved by, og dækningen er mindre varieret i de sydøstlige og vestlige landdistrikter.

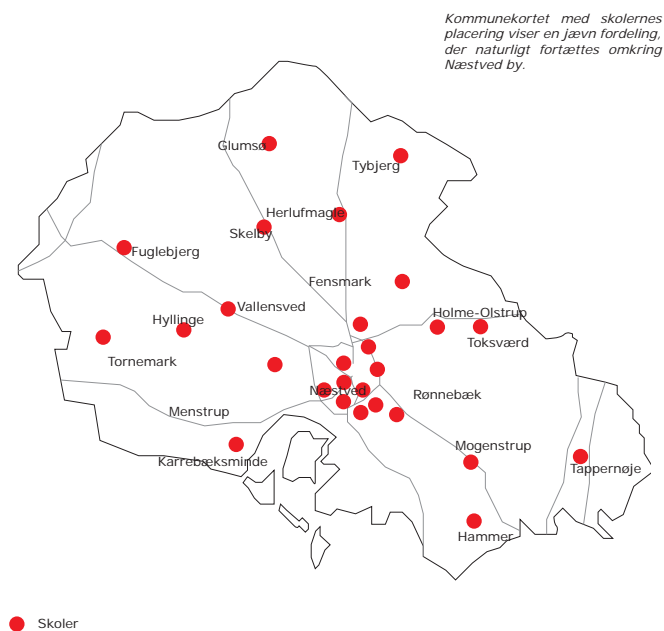

Fordelingen af kulturfaciliteter i Næstved Kommune.

Kortet viser bl.a., hvordan kulturhusene og museerne samler sig omkring Næstved by. Modsat forsamlingshuse, der ligger spredt over hele kommunen.

Fordelingen af skoler i Næstved Kommune.

at undgå forskellige prioriteringer fra begge sider. Denne rapport har ikke taget hensyn til den økonomiske situation for idræts- og kulturfaciliteterne i Næstved Kommune.

Facilitetsdækning

Kortlægningen af faciliteterne viser, hvorledes de fleste af idræts- og kulturfaciliteterne samler sig omkring Næstved by. De distrikter, der rader over færrest idrætsfaciliteter, er kommunens sydøstlige del, dvs. områderne mellem Toksværd, Mogenstrup og Tappernøje. Samt området mellem Fuglebjerg og Karrebæksminde, på kommunens vestside. I de fleste af landdistrikterne består idrætsfaciliteterne primært af haller og gymnastiksale (ofte i forbindelse med skoler) med undtagelse af enkelte områder som Herlufmagle, Mogenstrup, Hyllinge og Holme-Olstrup, hvor der er adgang til andre idrætsfaciliteter.

Svømmehaller er stærkt underrepræsenteret, noget man også kan se i sammenligningen med kommuner i Danmark⁵. Gennemsnitstallene for indbygger pr. svømmefacilitet ligger i de fleste kommuner lige omkring de 6.000-8.000, hvor Næstved Kommune er helt oppe på 11.500. Underrepræsentationen arbejdes med senere i denne rapport. Ser vi på kulturfaciliteternes dækning, er det især iøjefaldende den store andel af forsamlingshuse, der ligger i Næstved Kommune. Derudover er det også værd at bemærke forsamlingshusenes geografiske placering i kommunen, der er et godt eksempel på en næsten fuldstændig jævn fordeling. Museer og kulturhuse derimod er igen centralt samlet om Næstved by, og biograferne er noget underrepræsenteret i forhold til landsgennemsnittet⁶. Også i skolernes placering kan vi genkende den samme jævne dækning som ved

forsamlingshusene. Den gode placering af skoler og forsamlingshuse tages igen op i idékataloget og fremhæver muligheden for at udvikle dem til at have en mere central rolle for idræt og kulturen.

Områder til selvorganiserede idrætsgrene er i princippet ikke registreret i facilitetsdatabasen, medmindre de anvender en anlagt facilitet. Disse aktiviteter udgør en stor del af idrætten i Næstved Kommune⁷, og deres fravær på listen angiver et skævt billede af antallet og udvalget af aktiviteter i kommunen. Selvorganiserede idrætsgrene er svære at registrere som kontinuerlig aktivitet og indgår derfor ikke i facilitetsdatabasen. Her skal man dog være opmærksom på, at det er et veludviklet og voksende fokusemne, da den selvorganiserede idræt kan have store sociale funktioner i bolig- og fritidsområder, samtidig med at den udgør et væsentligt sundhedsaspekt. Derfor bør tallene ses i sammenhæng med brugerundersøgelsen, så udvalget af faciliteter ikke alene dømmes ud fra facilitetsdatabasen.

Det er vigtigt i den fremtidige planlægning at fordele og specialisere idræts- og kulturfaciliteterne i hele kommunen. Bruge nogle af de muligheder, der ligger i skolernes og forsamlingshusenes gode facilitetsdækning, og hjælpe dem videre til at give nogle af de mere facilitetsfattede landdistrikter bedre forhold på idræts- og kulturområdet. Samtidig kan det være en fordel at se på facilitetsdækningen af de tilstødende nabokommuner. Og fremover overveje at etablere et samarbejde for at undgå at skabe lignende faciliteter som nabokommunen og for at udvikle nogle veludnyttede faciliteter, som i de yderste landdistrikter har brugere fra begge sider af kommunegrænsen.

⁵ Lokale- og Anlægsfondens Facilitetsdatabase.

⁶ Lokale- og Anlægsfondens Facilitetsdatabase.

⁷ Undersøgelse af kultur-, fritids- og idrætsvaner.

Sammenligning af kommuner.
Forholdstal er defineret som antal indbyggere per facilitet.

Kommuner	Næstved	Albertslund	Slagelse
Indbyggertal	80732	27602	77457
	Forh.tal	Forh.tal	Forh.tal
Haller, idrætslokaler og gymnastiksale	1281	1254	1580
Idrætshal over 800 m ²	3669	9200	3688
Idrætslokaler og gymnastiksale 300 m ² -799 m ²	4458	6900	5958
Idrætslokaler og gymnastiksale under 300 m ²	3510	1840	5163
Swømmehaler	8970	6900	12909
Swømmehaler min. 25 m bassin	26910	9200	25819
Andre svømmefaciliteter (friluftsbade, badelande, svømmehaler under 25m)	20183	27602	38728
Kurbade / Velværescentre o.lign.			77457
Havne- og søbade	40366		
Atletikanlæg	26910	19364	
Atletikstadion m. 400 m bane og min 2 spring og 3 kast	80732	19364	
Atletikanlæg (mindre, indendørs)	40366		
Skøjteanlæg	80732	77457	
Skøjtehaller			77457
Mobile skøjtebaner og andre udendørs skøjtefaciliteter	80732		77457
Boldbaner	702	58	737
Fodboldbaner (11 mands) naturgræs	976	1200	1335
Fodboldbaner (11 mands) kunstgræs	80732		
Fodboldbaner (11 mands) jord/grus	26910	13801	
Andre udendørs boldbaner	2691	1254	1648
Øvrige idrætsfaciliteter	840	1452	596
Badmintonbaner			
Bandebaner	40366		
Beachvolleybaner	40366		
Bowlinganlæg	80732		77457
Golfbaner	40366	27602	38728
Idrætslegepladser	80732		
Klitsresnæg	26910	27602	77457
Motionscentre/styrketræningscentre	13455	13801	12909
Motorsportsanlæg	40366	27602	38728
Pattangø og hockeibaner	4485	5520	1173
Ridebaneanlæg	8073	27602	9682
Ro-, kano- og kajakkubber	40366		38728
Ro-, kano- og kajakanlæg			
Rulleskøjtelejer/baner + Speedskaterbaner	80732		77457
Skatebaner/anlæg	80732		19364
Skydeanlæg	8970	27602	7745
Squashbaner			
Strandsportsanlæg		27602	25819
Tennisbaner	2883	4600	3227
Friluftsliv	2446	5520	1844
Hytter	5045	13801	3520
Løjpladser og andre friluftsanlæg	10091	9200	5958
Lystbådehavne	13455		11065
Kulturfaciliteter	2446	4600	1889
Biografer	40366	27602	25819
Museer	26910	27602	11065
Friluftsscener	80732		
Teatre (professionelle)	80732		38728
Teatre (amatør med råderet over egne lokaler)	26910	27602	77457
Musikhus	40366	27602	38728
Kulturhus	3844	13801	2979
Klublokaler og øvelokaler	73	184	292
Klublokaler til idrætsforeninger	1368	2760	595
Klublokaler til andre foreninger	2070	6900	629
Øvelokaler til musik	6727	27602	6454

5 Sammenligning af kommuner

Den eksisterende facilitetsdækning kan også belyses ved at sammenligne Næstved Kommune med andre kommuner. Sammenligningen er et udtræk af Lokale- og Anlægsfondens facilitetsdatabase og en opdatering fra Næstved Kommune. Forholdstallene viser, hvor mange indbyggere der er pr. facilitet i de pågældende kommuner¹.

Tallene for både faciliteter og indbyggere er angivet af Næstved Kommune og er indrapporteret fra slutningen af 2007 og starten 2008, samt en mindre opdatering i 2009.

Sammenligningskommunerne er valgt ud fra ønsket om at vise et varieret billede af tre gennemsnitskommuner. Albertslund Kommune er en mindre kommune end Næstved og bruges her i sammenligning, fordi deres facilitetsdækning er bedre på mange af de populære idrætsgrene. Samtidig er Albertslund Kommune kendt for at have en god og veludviklet facilitetsudvikling. Slagelse er i indbyggernesammenligning i størrelsesorden med Næstved Kommune og lægger sig også dækningsmæssigt tæt op ad Næstved.

Der er dog områder i sammenligningen, som tydeliggør en forskel mellem kommunerne. Næstved Kommune har en væsentligt dårligere idrætsfacilitetsdækning end Albertslund, når det gælder de små idræts- og gymnastiksale og rekreative svømmefaciliteter.

Albertslund har arbejdet en del med at opgradere deres skole- og institutionsbyggeri og faciliteter, så de er mere anvendelige for børn og ældre. Det er sandsynligvis den udvikling, der kan aflæses i facilitetsopgørelsen. Ud over idrætten har Albertslund også en større dækning af biografer, der kan skyldes, at kommunen har valgt at lave multifunktionelle musikhus, som indeholder biografer.

¹ Forholdene er angivet i forholdstal og omfatter både private og offentlige faciliteter.

Ser man på sammenligningen med Slagelse, er det primært kurbade, velværescentre og strandsportsanlæg, som er fraværende i Næstved Kommune. En facilitetsdækning, der også afspejler sig i brugerundersøgelsen, hvor flere af Næstveds borgere siger, at de benytter sig af Slagelses vandfaciliteter.

Næstved Kommune har dog en god facilitetsdækning på områder som fodboldbaner, større idrætshaller, motions- og styrketræningscentre, tennis og ridebaneanlæg. Generelt tegner der sig et veludviklet facilitetsgrundlag. Det er dog også de funktionsspecifikke og små anlæg, der er mindst repræsenteret. Her kan der nævnes idrætslegepladser, rulleskøjtebaner, skaterbaner, små gymnastiksale, squash og havne- og søbade. Alle idrætsgrene, som er populære og dermed burde være bedre repræsenteret.

Udviklingen skal fremover ikke begrænse sig udelukkende til de faciliteter, der "mangler", men sammenholdes med brugerundersøgelsen. Det er ikke et mål i sig selv at have samme facilitetsdækning som de andre kommuner, men fokus bør ligge på at skabe faciliteter, som borgerne vil bruge og at de ligger de rigtige steder i kommunen. Det kan derfor også være hensigtsmæssigt at forfølge nogle af de nuværende populære idrætsgrene som f.eks. inliner og styrke deres position i kommunen.

6 Status

Sammenfattes kortlægningen med facilitetsundersøgelsen og brugerundersøgelsen, fremstår der nogle modsigende og bekræftende observationer.

Overordnet tegner undersøgelseerne et positivt billede af Næstved Kommunes idrætsfaciliteter. Kommunen er velforsynet på de fleste områder inden for idrætsfaciliteter, og mange af de populære aktiviteter findes over hele kommunens areal. Således tegner der sig en meget decentral struktur, hvor alle anlæg er ens i deres udbud og opbygning.

Kulturfaciliteterne er derimod væsentligt underrepræsenteret, og her er aktivitetstallene specielt for kunststudstillinger, museer og biografier en del lavere end landsgennemsnittet¹.

Ser vi på idrætsdeltagelsen, ligger den forholdsvis højt i kommunen. Sammenlignet med landsgennemsnittet for børn, som dyrker regelmæssigt idræt, ligger Næstved Kommunes børn på 85,8 % mod landsgennemsnittet på 84 %, og de voksne ligger på 70,2 % mod landsgennemsnittet på 56 %². Selvom tallene er forholdsvis positive, er der altid muligheder for forbedring og udfordringer i at opretholde deltagelsen.

På enkelte områder vurderes undersøgelsesernes tal i forbindelse med forskellige faktorer, som bl.a. kan være medvirkende til resultaterne:

Ifølge Lokale- og Anlægsfondens facilitetsdatabase burde Næstved Kommune være godt udstyret med idrætshaller.

Men foreliggende undersøgelse peger i en anden retning, og faciliteternes interessenters egen vurdering er, at de mangler ledige timer og plads. Disse forhold kan være et resultat af den manglende dækning af mindre idrætslokaler og funktionsspecifikke lokaler, som kan medføre, at

flere søger ind til de store anlæg, og der derved sker en overbookning.

I idékataloget tages dette op igen med henblik på at flytte specielle aktiviteter ud i mindre faciliteter som f.eks. i skole- og forsamlingsfaciliteterne. Her forholder vi os også til, at brugerundersøgelsen, især hos børnene³, viser, at de store bynære anlæg er de mest populære, og om en evt. flytning af faciliteterne ud i lokalsamfundet kunne gavne fordelingen og medføre, at børns ønsker om andre stednære aktivitetsudbud bliver dækket.

En stor andel af Næstved Kommunes borgere bruger kulturfaciliteter uden for Næstved Kommune⁴. Dette gælder både for børn og voksne i kommunen. Sammenligner man det med facilitetsdækningen af kulturfaciliteter, viser den, at Næstved Kommune er omkring 50 % dårligere forsynet med biografier, musikhus og museer end sammenligningskommunerne, hvilket kan være med til at øge brugen af regionale faciliteter.

Kulturfaciliteterne har primært et lokalt sigte⁵, da Næstved Kommune ligger tæt på hovedstadens større attraktioner. Derfor kan det også fremover være hensigtsmæssigt at fokusere på at styrke kommunens kulturfaciliteter og tiltag med henblik på et lokalt behov og ikke et regionalt behov.

Næstved Kommunes biblioteksdækning svarer ca. til Slagelse Kommunes, men fordelingen bærer præg af den gamle kommuneopdeling Fuglebjerg, Suså, Holmegaard og Næstved. Derved sker der en skæv fordeling af bibliotekerne, som gør, at den nordøstlige del af kommunen ikke har nogle folkebiblioteker. En fordeling som evt. kan aflæses i brugen af

³ Undersøgelse af kultur-, fritids- og idrætsvaner

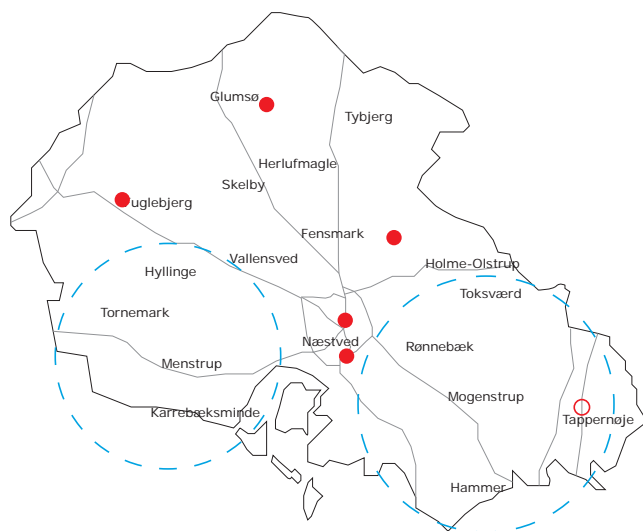
⁴ Undersøgelse af kultur-, fritids- og idrætsvaner

⁵ Med undtagelse af BonBon-Land

¹ Danskernes kultur- og fritidsaktiviteter 2004, s. 101, 209.

² Danskernes motions- og sportsvaner 2007, s. 18, 40

Fordelingen af biblioteker i Næstved Kommune.

Kortlægningen viser en ujævn fordeling af bibliotekerne. Områderne sydøst og sydvest for Næstved har en ringe facilitetsdækning. I disse områder kunne det være hensigtsmæssigt at fokusere på et litterært tiltag.

Næstved Hovedbibliotek, som er betydelig mere brugt end de andre.

Idékataloget tager idéen om et litteraturhus op som en del af visionen om nye forsamlingshuse. Ud over det planlagte bibliotek i Tappernøje er der ikke grundlag for at etablere flere nye biblioteksbygninger eller biblioteker, der skal stå alene i deres egen funktion.

Men det ville være hensigtsmæssigt at arbejde med tilgangen til bøger, om det så er ved hjælp af bogsalg, bogcaféer, lektiecaféer eller andre måder at kombinere bøger og kultur- og fritidsfaciliteter. Målet vil være at fremme læselysten og mulighederne for at fordybe sig i emner, uden for skolen eller arbejdspladsen.

Ser vi på svømning, er der her en stor uregelmæssighed på fordelingen mellem børn og voksne, der svømmer regelmæssigt.

Modsat landsgennemsnittet⁶ er det børne, som fravælger svømning i Næstved, og de voksne, som har en forholdsvis høj deltagelse. Dette kan skyldes faciliteternes tilgængelighed, og at de voksne har bedre mulighed for at transportere sig rundt i kommunen alene, end børn har. Ud over det kan der også være en fordel i at kigge på faciliteternes indretning for at udvikle mere alsidige rum.

Næstved Kommune er på nuværende tidspunkt ved at udarbejde en vedligeholdelsesplan for deres faciliteter. Denne byggetekniske gennemgang af alle faciliteter ligger færdig i 2010 og bør sammenholdes med denne rapport.

Det ville være hensigtsmæssigt at se vedligeholdelsesplanen i sammenhæng med mulighederne for at udvikle faciliteterne, i stedet for at lave en almindelig renoveringsplan.

⁶ Danskernes motions- og sportsvaner 2007, s 25

7 Idékatalog

Idékataloget er opbygget af forskellige fokus-emner, som belyses på baggrund af de foregående analyser.

Overordnet opdeles emnerne således, at der ses på nogle *helhedsgreb* og nogle *nedslag*. Helhedsgrebene er strategier, som kan anvendes som langsigtede tiltag i hele kommunen og fungerer som et værktøj for udvikling og fremtidig planlægning af idræts- og kulturfaciliteter. Helhedsgrebene er udvalgt ved at se på brugerundersøgelsen, facilitetsundersøgelsen og de potentialer, som de eksisterende faciliteter udgør.

Nedslagene er nogle mere stedsspecifikke og konkrete visioner, som er baseret på nogle konkrete behov og forbedringer. Nedslagene er udvalgt i forbindelse med brugerundersøgelsens svar, de nye tendenser man ser inden for idrætsgrene og muligheden for at maksimere udnyttelsen af de eksisterende og velfungerende faciliteter.

Helhedsgreb

- *Bevægelsesarealer og motionsruter.*
Opstilling af 3 forskellige scenarier:
Udendørsaktiviteter
Løb / rulleskøjter
Hverdagstransport

Idéen er at styrke områderne langs kommunegrænsen. Samtidig tages der udgangspunkt i spørgeskemaundersøgelsen for børn, der afspejler en stor procentdel af børn, som dyrker sport på offentlige tilgængelige arealer og veje.

- *Skolens mulighed for at understøtte nærmiljøet og fysisk aktivitet.*
Opstilling af 2 scenarier:
Skolen som idrætscenter.
Målet er at styrke sammenspillet mellem

nærmiljø og idrætsfaciliteter og fremtidssikre landsbyernes udvikling.

Skolen/institutionen som katalysator for børns idrætsudvikling.

Opbygning og udvikling af idrætsbørnehaver, idræts-undervisning og nye idrætsgrene. Scenarierne opstilles med henblik på at fastholde fremtidens børn i deres idrætsinteresser og prøve at skabe rum, der kunne forbedre deltagelsen af de ældre børn og unge.

- *Udvikling og fornyelse af det traditionelle forsamlingshus.*
Visionen tager udgangspunkt i det store antal forsamlingshuse i kommunen, og den arbejder med at udføre positive tiltag i lokalsamfundene for at opretholde og øge tilflytningen til landdistrikterne i Næstved Kommune.

Nedslag

- *Udvikling af et vandhus i Næstved.*
Et scenarie, der tager udgangspunkt i Næstveds svømmehalsfaciliteter og viser en uddybende vision for en udvidelse og forbedring. Udgangspunktet tages i spørgeskemaundersøgelsen for voksne, som viser svømning som en attraktiv sport i Næstved Kommune.
- *Udvikling af idræts- og kulturformidling.*
Et forslag til et formidlingsredskab for eksisterende idrætsforeninger, kulturfaciliteter og nye idrætsgrene for at nå en bred befolkningsgruppe. Forslaget tager afsæt i en synliggørelse af Næstved Kommunes allerede veludbyggede facilitetsgrundlag.

Bevægelsesarealer og motionsruter

Næstved Kommune er efter kommunesammenlægningen en af de største kommuner på Sjælland, hvilket betyder, at der dermed også er opstået et større landdistriktsområde inden for kommunens grænser.

Udviklingen for Næstved Kommune har været positiv ift. befolkningstilvækst og ledighedsprocent¹. Men enkelte steder, særligt i de geografiske områder langs kommunegrænsen, bør kommunen i fremtiden modarbejde den fraflytning af lokalsamfundene, som ses i mange andre kommuner. På landsplan ser vi desværre et fald i besætningen på landet, dvs. byer under 200 indbyggere. På nuværende tidspunkt er det kun 13% af den danske befolkning, som bor i disse områder².

Ikke alle områder i Næstved Kommune er udsatte for affolkning, og nogle er gode til at profilere sig selv og deres egenskaber.

Landsbyer og landdistriktsområder er meget forskellige, og forskellene skal da også respekteres og dyrkes. Der er landsbyer, som er velfungerende, og hvor bygninger, veje og fritidsarealer ser indbydende ud, og hvor de sociale fællesskaber trives og byder tilflyttere velkommen.

I Næstved Kommune er det kendetegnende for de velfungerende byer, som b.la. Glumsø, Karrebæksminde og Holme-Olstrup, at de har en identitetsskabende profil. Hvad enten det drejer sig om en god togforbindelse eller forlystelser, er aktiviteten og potentialet med til at sætte landdistriktet på landkortet.

I den anden ende er der landsbyer, som ikke fungerer mere. Dårligt vedligeholdte bygninger, forsømte udearealer og et manglende socialt sammenhold præger områderne. Områderne mod Præstø og Slagelse virker affolkede, og

¹ Tal om Næstved Kommune og budget for 2009 – 2012, s. 3, 7.

² Danmarks Statistik

samtaler med nuværende beboere peger da også på, at de savner friske kræfter og tilflyttere af en yngre generation.

Der kan være mange forskellige årsager til fraflytninger i et lokalområde, men et af modspilene kan være at kvalificere, opgradere og synliggøre områdets kvaliteter og derved fastholde allerede eksisterende borgere og skaffe flere tilflyttere.

En øget tilgængelighed til naturen kan tiltrække tilflyttere, der allerede ser landsbysamfundets kvaliteter som et plus, i forhold til byens attraktioner³.

Landdistrikterne har meget at byde på, og deres kvaliteter adskiller sig fra byen ved at tilbyde fred og ro, frisk luft og muligheden for forskellige naturoplevelser. Kvaliteter, der også bør fastholdes og være med i fremtidens overvejelser for landdistrikternes faciliteter.

Ud over ønsket om at styrke landdistrikterne tages der også udgangspunkt i spørgeskemaundersøgelsen for børn. Undersøgelsen afspejler, at en stor procentdel af børn får deres motion i kategorien fodbold, løb, jogging, orienteringsløb og cykling⁴. En kategori af idrætsgrene, som er baseret på udendørsfaciliteter, landskabet som aktivitetsflade og grundlæggende også foregår som selvorganiseret sport. Derudover er der en lige så stor procentdel, der svarer, at de ville dyrke en sport i denne kategori, hvis muligheden var der.

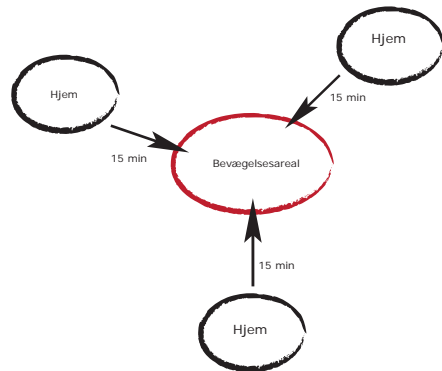
Samtidig er der en tradition for inlinere i Næstved. Det følges op af et forholdsvis højt antal børn, som bekræfter, at de også i deres fritid skøjter/skater på offentlige veje.

Der opstilles 3 forskellige scenarier, som kan være med til at øge aktiviteten over hele kommunen og udnytte de kvaliteter, som ligger i

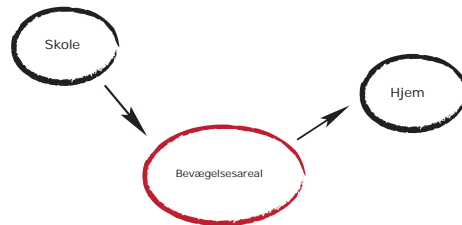
³ Bosætning i yderområder, s. 14

⁴ Undersøgelse af kultur-, fritids- og idrætsvaner

Placering af bevægelsesarealer i forhold til hjem og skole.

Beliggenhedsprincip 1: Afstanden til aktiviteterne skal være så kort, at det virker nemt og ubesværet at komme derhen.

Beliggenhedsprincip 2: Aktivitetens placering kan også ligge på vejen til og fra daglige gøremål.

naturen og det åbne landskab:

- Udendørsaktiviteter
- Løb / rulleskøjter
- Hverdagstransport

Udendørsaktiviteter – boldspil

En stor del af børnene i Næstved lægger vægt på, at de mangler boldarealer i deres nærområde. Boldspil er ifølge undersøgelsen en af de mest populære idrætsgrene hos drengene, og mange af dem savner et sted at dyrke boldspil under mere uforpligtende forhold, altså at være aktive uden for forenings- eller holdregiet. Samtidig er det også tydeligt, at børnene ønsker at styre deres kommen og gåen selv, hvilket kræver, at bevægelsesarealerne ligger inden for en begrænset radius.

For at opnå denne "walkability" skal vejen til arealerne være sikre og i en maksimal afstand fra hjemmet, der svarer til ca. 15 min. gang⁵. I områder, hvor skolen ligger i lang afstand fra de primære boligområder, kan det også være hensigtsmæssigt at placere mindre bevægelsesarealer på vejen mellem bolig og skole. På den måde får børnene en nem tilgang til aktiviteterne, når de bevæger sig til og fra skole.

Det er et tiltag, der kunne skabes ud fra simple udformninger af bevægelsesarealer, der opfordrer til spontan leg, idræt og bevægelse, uden at forholde sig strengt til banemål og andre regler. Arealerne skal lægge op til, at både individet og gruppen kan bruge pladsen, og at stedets aktivitet er forholdsvis udstyrsfrit, så alle har samme grundlag for at deltage, og aktiviteten også kan foregå spontant.

Løbe- og rulleskøjteruter

For at forbedre mulighederne for at dyrke forskellige udendørsaktiviteter i lokalområderne er visionen at skabe nye bevægelsesruter rundt

⁵ Nærområdets betydning for fysisk aktivitet, s. 21

omkring i kommunen. Ruterne består af et stinet, der lokalt løber igennem marker, skov og landsbyer og nogle steder er udstyret med forskellige underlag, træningsredskaber og forhindringsbaner.

Ruterne kan anvendes af alle, børn og unge, ældre, professionelle sportsfolk, naturinteresserede, skoler og forening. Selve ruten kan bestå af en fastlagt distance, som f.eks. en halv maraton på 21,2 km., med kortere afstikkende ruter, som tillader, at brugere kan vælge efter lyst og evne. En af de populære idrætsgrene, ifølge undersøgelsen, for kvinder er at vandre og løbe. For at tage hensyn til denne brugergruppe er et af initiativerne at få kvinderne til at føle sig trygge, og det er noget, der kan arbejdes med i forhold til lysætninger langs ruterne.

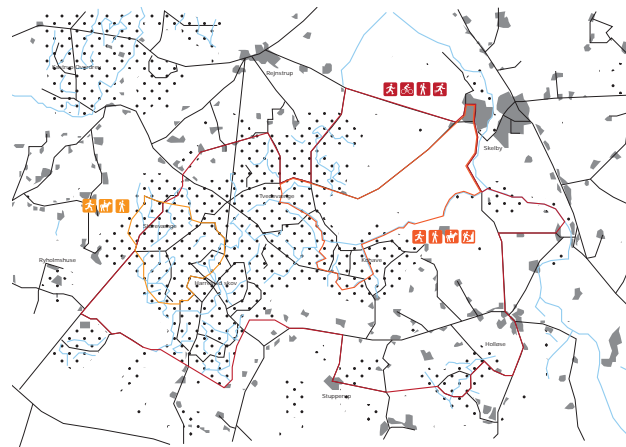
Ved at gøre lokalområdet tilgængeligt er der større sandsynlighed for, at befolkningen bruger dem og at lysten til at dyrke motion i naturen stiger. Ruten binder lokalområdets grønne områder sammen og giver brugeren en varierende oplevelse på turen.

Selvom det meste af sådan en rutes etablering vil ligge under kommunens forvaltning, vil det være hensigtsmæssigt at inddrage de lokale borgere fra starten. Derved tilrettelægges ruten efter de lokale behov og ønsker, og borgerne får skabt et tilhørsforhold til nærområdet. Private lodsejere skal også inddrages tidligt i processen, så det gøres til et fælles projekt for et mindre bymiljø.

I udvalgte områder kan der arbejdes med en mere bearbejdet stibetlægning.

Som eksempel tages den nedlagte togstrækning mellem Slagelse og Næstved. Jernbanelinjen blev opført i 1892 for at skabe en bedre forbindelse mellem Sydsjælland og oplandet. Ud over forbindelsen mellem de to byer oprettede man også nogle sidebaner, hvoraf den ene fører til Skælskør. Siden 1986 har

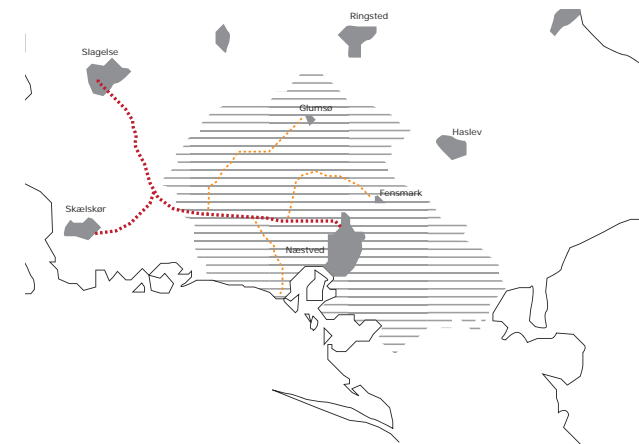
Ruter med forskellige temaer.

- Bevægelsesrute = 21,2 km
- Vandrute = 10 km
- Skovrute = 5 km

Eksempel på et område med forskellige ruter. Idéen er, at ruterne er tilpasset terrænets karakter og kan bruges forskelligt. Her illustreres 3 ruter, som er en ren løberute på 21,2 km, en rute som går igennem/over vandløb og en rute som bevæger sig tværs igennem skovens terræn.

Den nedlagte togstrækning.

- Banestrækningen mellem Næstved og Slagelse
- Fremtidige udgreninger

Banestrækningen kan danne grundlag for et stisystem i Næstved Kommune, hvorfra der med tiden kan udspringe flere stier. Stierne kan være med til at skabe forbindelser mellem de mindre byer og opføre til motion og fritid i det fri.

sporene været lukkede for al togtransport, og mange steder står togstrækningen tilbage som forladte områder gennem naturen. Næstved Kommune har ønsket og arbejdet på at genanvende sporene til rekreative formål og derved skabe en ny og anderledes forbindelse til naboerne. Sporene udgør en strækning på 40,1 km, plus Skælskør-strækningen på 11,5 km.

Ved at bearbejde strækningens belægning kan banen blive til en aktivitetssti, der ud over sportsaktiviteter også kan opfordre til at bruge stien som transportbånd mellem områderne. Belægningen kan opdeles i forskellige typer, således at stien bliver tredelt; eksempelvis i asfalt, grus og græs. Ved opdelingen skabes der muligheder for, at forskellige idrætsgrene kan vælge deres foretrukne underlag. Løbere kan vælge at løbe på forskellige belægningstyper alt afhængigt af vejr og årstid. Græsset om sommeren, som udgør et blødt og skånsomt underlag, gruset om vinteren til at modvirke udskridning og asfalten til korte og hurtige distancer. Rulleskøjtøbere og cyklister vil være de primære brugere af en asfalteret bane, og der skal derfor også lægges vægt på, at overgange, asfalten og grundhældninger er beregnet til at forbedre rulleskøjtøbet i forhold til de almindelige veje og cykelstier.

Det kunne også være hensigtsmæssigt stedvist at udskifte asfalten med en sportsbelægning, som sikrer, at fald og skader ikke udgør så stor en risiko for nybegyndere. Ryttere kunne også have glæde af stisystemet, der kan skabe et trygt, sikkert og trafikfrit område at ride i.

Togstrækningen kan fungere som hovedåre for Næstved Kommunes vestlige stisystem, og lade mindre stier og ruter udspringe langs strækningen. Den kan udarbejdes med en form for "spilleregler" for stiområdet, således

at brugerne ikke kommer i konflikt med hinanden. Skiltning, orientering om adfærd og en gensidig respekt er oftest med til, at det fungerer godt at deles om nogle arealer.

Hverdagsmotion

Visionen har til formål at øge cykling i kommunens landdistrikter, for øget mobilitet, sundhed og et bedre miljø. Mange af kommunens områder er ideelle til cykling, og flere mindre veje er oplagte til en bedre udnyttelse. Der er da også allerede en del brug af vejnettet i forbindelse med motionscykling og cykeludflugter.

Men der kan stadigvæk udvikles på anvendelsen, når det gælder de daglige gøremål. Ofte er det en vanesag at benytte sig af bilen, også i forbindelse med mindre ture til og fra købmanden o.l. For børn og unge er det primært et spørgsmål om sikkerhed og tryghed i forbindelse med cykel- og gangstier.

For at bryde vanerne for biltransporten er det vigtigt at være opmærksom på alle fordelene ved at vælge cyklen som transportmiddel. Ud over den langsigtede fordel i det miljøbesparende, er der også fordele, som gavner den enkelte. Den sundhedsmæssige gevinst ved at bruge den daglige transport som en motionsform er med til at forebygge diverse velfærdssygdomme og styrke velværet hos den enkelte.

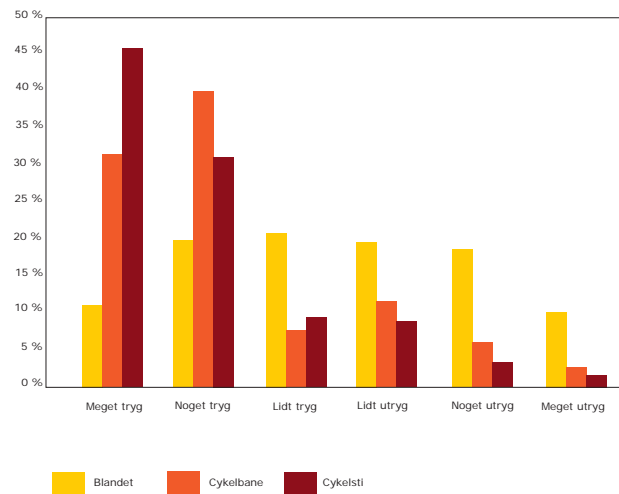
For børns vedkommende kan brugen af cyklen betyde mere frihed i deres færden⁶. Børn og unges afhængighed af deres forældre er ofte forbundet med transport og fører også hos forældrene til en overdrevet brug af bilen.

Indsatser for at fremme cykelkulturen kan spænde bredt, alt fra kampagner på skolerne, cykelordninger på arbejdspladser, trafikregulering o.l.. Men en af de primære faktorer for at lokke befolkningen ud af bilerne er cykelstiernes oprettelse og udformning.

Næstved Kommune har allerede udarbejdet en

⁶ Børn og Motion

Brugerens opfattelse af de forskellige cykelstier (Cyklisteres oplevede tryghed og tilfredshed, Trafitec, Søren Underlien Jensen, 2006).

Grafen illustrerer, hvilken psykisk effekt der ligger i de forskellige opbygninger af cykelstier. Mange cykleister føler sig utrygge på en bane med biler. Alene afmærkning af cykelområderne fører til en følelse af sikkerhed.

cyklisthandlingsplan for Næstved by, og der kan derved tages udgangspunkt i erfaringerne fra dette projekt, når det kommer til planlægningen af cykelstier i landdistrikterne. Samtidig kommer der også en cyklistplan i 2010, der arbejder med oprettelsen af cykelstier i hele kommunen.

Når vi ser på cykeltrafikken, kan der overvejes forskellige overordnede udformningsmuligheder. Tiltagene for cyklister er både ulykkesbæmpelse på steder med mange cykelulykker og tryghedsfremmende installationer. Der findes forskellige måder at anlægge arealer til cyklister på:

- *Cykelsti* – en anlagt bane, som ikke er i forbindelse med trafikken.
- *Cykelbane* – et markeret felt, der gør bilisterne opmærksomme på cykeltrafikken.
- *Blandet trafik* – vejarealer uden synlig opdeling.

Undersøgelser viser, at specielt de blandede trafikområder gør, at folk føler sig utrygge og udsatte⁷, og det er dermed også disse, man bør undgå i fremtiden.

Samtidig skal man være opmærksom på, at anlæggelsen af cykelstier er et omfattende tiltag, både ud fra det økonomiske perspektiv og vedligeholdelsen. Cykelstier kan derfor anlægges på specielt udsatte vejstrækninger og der, hvor trafiksvage brugergrupper færdes, som f.eks. ved skoler, biblioteker og idrætsanlæg. Undersøgelser har vist, at anlæggelsen af cykelstier kan medføre 20% flere cyklister⁸. Det er derfor en god mulighed for at fremme folkesundheden. Enkelte steder kunne oprettelsen af "smutveje" også være med til at øge lysten til at cykle eller gå. Ofte anser vi det som en fordel at spare tid, og en af de

⁷ Cyklisteres oplevelse af tryghed og tilfredshed, s. 14

⁸ Effekter af cykelstier og cykelbaner

store "tidsrovere" er vores daglige transport. Ved at lave stier, der krydser landskabet og hovedvejene, lægges der op til, at borgerne sparer tid ved at tage cyklen.

Derudover er det hensigtsmæssigt at arbejde med udviklingen af cykelbaner. Cykelbaner kan med forholdsvis nemme tiltag oprettes i forbindelse med de fleste veje i landområderne, dog vil det nogle steder kræve en mindre udvidelse af asfaltbelægningen. Normalt ser man, at cykelbaner er adskilt fra vejbanen ved en simpel opstregning, men brugen af forskellige metalsøm er også en mulighed. Metalsøm afgrænser cykelstiens område og alarmerer bilisterne, hvis de trækker ind over stiens areal. Undersøgelser viser desuden, at blå cykelfelter er med til at øge trygheden⁹.

En god, overskuelig og behagelig lysætning er både med til at synliggøre cyklisterne for andre trafikanter og give dem en følelse af sikkerhed og overblik.

Der kan arbejdes med forskellige belyningsmetoder, alt afhængigt af cykelstiens omgivelser. F.eks. kan der ved meget trafikale knudepunkter sættes høje lygtepæle med brede lyskegler, som giver maksimal synlighed over for motorkøretøjer. Modsat tilbagetrukne stier, hvor belyningsstyrken ikke er så afgørende som det at give en varm og tryk stemning, med f.eks. lyspullerter.

Børns lyst til at bevæge sig er ofte afhængig af, hvor sjov aktiviteten er. Derfor kunne man, i samarbejde med skoler og institutioner, udstyre cykelstierne med børnevenlige skiltninger. Skiltene kunne sidde i børnehøjde og fortælle og forklare færdselsreglerne. Med sjove farver og tegninger kunne børnene lære om trafikken og samtidig give dem en positiv start på deres cykelvaner.

⁹ Effekter af overkørsler og blå cykelfelter

Skolen som kulturelt og fysisk samlingssted

Selvom undersøgelsen¹ viser, at børn i Næstved ligger i den relativt høje ende af idrætsdeltagelsen, opstilles scenarierne med henblik på at fastholde fremtidens børn i deres idrætsinteresser og forsøge at skabe rum, der kunne øge idrætsdeltagelsen for børn og unge.

Visionen ser på muligheden for, at skolen kan understøtte nærmiljøet og fysisk aktivitet. Ud over idrætten kan skolerne også være med til at indpasse nogle af de kultur- og fritidsinteresser, kommunens børn giver udtryk for, de mangler. Her ligger vægten primært på biblioteker, filmforevisninger og musik-, billed- og kulturskoler, som børnene allerede har stor interesse i.

Der opstilles 2 scenarier:

- *Skolen som idræts- og kulturcenter*, der kan styrke samspillet mellem nærmiljø og idrætsfaciliteter og fremtidssikre landsbyernes udvikling.
- *Skolen/institutionen som katalysator for børns idrætsudvikling*. Opbygning og udvikling af idrætsbørnehaver, idrætsundervisning og nye idrætsgrene.

Skolen som idræts- og kulturcenter

Idrætten påvirker børn og unges sundhed. Målet er at øge det fysiske aktivitetsniveau hos skolebørn.

Ofte hænger idrætsdeltagelsen tæt sammen med de forudsætninger, børn og unge har til idrættens tilgængelighed. I nogle år har synet på idrætsundervisningen været negativt og forbundet med svagt boglige børn og unge. Derved er meget af den fysisk aktive undervisning blevet sløffet eller tilsidesat i forhold til de teoretiske fag, og mange af faciliteterne er fulgt med ned ad kurven.

Men der er sket en stor udvikling i vores samfund og undervisningsmetoder, og meget af vores daglige gøremål er baseret på en stillesiddende aktivitet. De følgesygdomme, der er opstået i forbindelse med velfærdssamfundet, kræver nye tiltag. Skolens idrætsundervisning gavner nu ikke kun de "urodlige" elever, men har også en sundhedsforebyggende faktor.

Dansk Idrætslærerforening og Dansk Idræts-Forbund fremfører bl.a., at de i fremtiden er indstillet på at indføre karakterer i skoleidrætten for på den måde at forbedre kvaliteten af undervisningen og fastholde eleverne².

Det er oplagt, at skolen i nærmiljøet er en god mulighed for at påvirke børns fysiske aktivitet, ikke kun i idrætsundervisningen, men også i frikvartererne, aftenerne og weekenderne. Verdenssundhedsorganisationen WHO har fremlagt en strategi, der underbygger skolens muligheder for at være en central del af børn og unges fysiske udvikling³. Den påpeger, at skolen med dens placering i lokalsamfundet er det bedste sted at skabe en bred brugergruppe af idrætsudøvere.

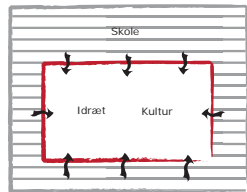
Når idræt betragtes som et sundhedsforebyggende tiltag, som skal fange og opretholde børn og unges interesse gennem hele

² Idrætsliv, s. 11

³ Promoting Active Living in and through Schools, s.11

¹ Undersøgelse af kultur-, fritids- og idrætsvaner

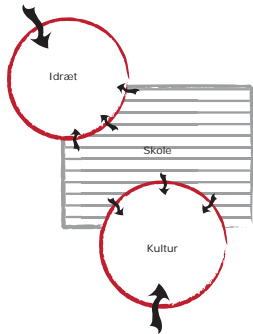
Fig. 1

Principper for opbygning af tilgængelige og blandede faciliteter.

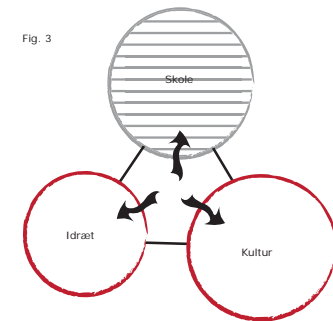
Figur 1 er en videreudvikling af en ældre opbygning af skolen. Idéen er, at man omformer og nytænker den gamle aula til et mere aktivt rum. Hvor børnene før i tiden sad og hang ud, skabes der nu et areal, der kan benyttes til boldspil, aktive lege og dans/teater. På denne måde omslutter skolen idrætten og kulturen, og alle eleverne har hele dagen fysisk og visuel kontakt til aktiviteterne. Fordelen er, at børnene kan være kreative og aktive i trygge omgivelser. Ulempen ved at indramme faciliteterne er, at brugere udefra ikke har den samme tilgængelighed, og at det er vanskeligt at adskille skolen fra faciliteterne uden for skolens lukketid.

Fig. 2

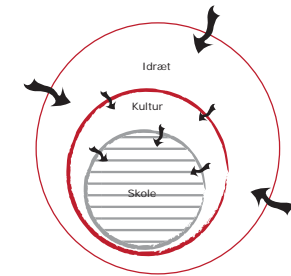
Figur 2 viser et princip, hvor kultur- og idrætsfaciliteterne kobler sig på skolens bygning. Ved at lave en direkte fysisk og visuel forbindelse mellem alle tre funktioner skabes der et dynamisk og alsidigt skolemiljø. Idrætsfaciliteterne kan samtidig benyttes af lokalbefolkningen og er ikke afhængig af skolens åbningstider, da tilgangen udadtil er mere åben. Kulturfaciliteterne kan i dette eksempel også rumme funktioner som bibliotek og biograf, der på lige fod kan benyttes af skolen eller private brugere.

Fig. 3

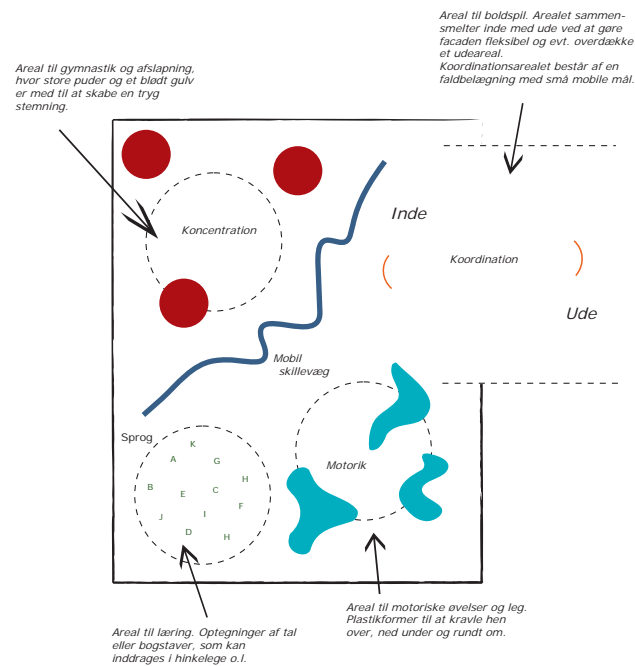
Figur 3 kan være en helt ny måde at opbygge skoler og faciliteter på. Her er grundtanken, at det hele udspringer fra et lokalt center, således at en bebyggelse danner ramme for lokalbefolkningens samlingspunkt. Med et centralt fordelingsrum ledes brugerne ud i de forskellige faciliteter, og der skabes et fælles mødested og et rum, der kan skabe interesser på tværs af funktionerne. Samtidig er der også her mulighed for, at de forskellige aktiviteter kan fungere uafhængigt af hinanden.

Fig. 4

Figur 4 er i princippet figur 1's modsætning. Her er det skolen, som indrammes af kultur- og idrætsfaciliteterne, så den ligger i en zone af kreativitet og aktivitet. Opbygningen gør, at børnene dagligt kommer i kontakt med de omkringliggende aktiviteter og derved inspireres til at benytte dem. Her er muligheden for præcist at funktionsbestemme de kulturelle arealer, så de komplimenterer skolen og idrætten. Det kunne være teatersale, musikrum eller formningslokaler, som også kan benyttes af andre brugere efter skolens lukketid. Samtidig kan rummene også benyttes af idrætsudøvere, til dans og yoga i teatersalen o.l.

Udformning af et aktivitetsrum i et eksisterende lokale.

livet, er udfordringen at udforme faciliteter, der skaber den nemme tilgang til idrætsgrenene. En af mulighederne ville være at oprette bygninger med dobbeltfunktioner.

Ved at indarbejde flere forskellige funktioner under skolens tag kan skolegrunden danne grundlaget for et lokalt aktivt miljø.

Målet er, at forældre kan tilpasse deres egne aktiviteter til deres børn. Det er et almindeligt syn, at forældre kører deres børn til idræts- og fritidsaktiviteter og derefter bruger ventetiden med at sidde og se på eller køre hjem igen. Ved at indrette faciliteter, der har flere funktioner, som f.eks. haller og mediatek, svømmehal og fitness, er håbet, at de voksne bruger deres ventetid bedre og sjovere. En dobbeltfunktion, der afprøves forskellige steder, b.la. Ordrup Multihal, hvor kombinationen af idræt og bibliotek giver muligheden for at se på aktiviteterne, mens man sidder og læser.

Idrætsbørnehaver og fritidsinstitutioner

En tidlig indsats kan være en af visionerne. Ved at introducere idræt og bevægelse allerede i førskolealderen, som f.eks. i daginstitutioner, skabes børns idrætsinteresse, og de motiveres til at finde idrætsgrene, som kan dyrkes resten af livet. Det har vist sig, at fysisk aktivitet allerede fra en tidlig alder kan udvikle børns motorik, sprog, sociale evner, kreativitet, koncentration og livssyn⁴.

Den fysiske aktivitet, som idræt eller leg, kan indarbejdes i institutionen som en daglig rutine og endda som et hovedtema for alle hverdagens gøremål.

Dette kræver, at de ansatte gennemgår en idrætspædagogisk uddannelse, således at børns dagligdag bliver præget af idræt, leg og bevægelse i minimum 3 timer om dagen. Der findes allerede ca. 50 idrætsinstitutioner

4 Fra børnehaver til idrætsbørnehaver, s. 4

i Danmark, og der er flere på vej⁵, hvoraf en idrætsbørnehave allerede befinder sig i Næstved Kommune.

Derudover er de fysiske faciliteter med til at hjælpe institutionerne i den retning.

I udformningen af børns opholdsrum lægges der vægt på, at idrætten, legen og bevægelsen integreres i børns hverdag. Rummet, ude såvel som inde, skal afspejle mulighederne for at bevæge sig og opfordre til aktivitet.

Det er altså ikke direkte idrætsfaciliteter som boldbaner og gymnastiksale, der skal lægges vægt på, men mere et rum, der tillader boldspil og gymnastik.

Aktiviteterne kan indeholde elementer af:

- **Idræt** - hvor børnene deltager i eller selv laver aktiviteter, som styrker, træner, stimulerer og lærer dem om deres krop, og hvor børnene er i bevægelse i struktureret form med rammer, regler og socialt samvær.
- **leg** - hvor børnene afprøver, udforsker og eksperimenterer, og hvor barnet udvikler sig og henter næring til læring.
- **bevægelse** - hvor børnene opøver færdigheder, efterligner og dermed øger deres kropslige mestring.

(kilde: Danmarks Idræts – Forbund)

Idrætten skal selvfølgelig ikke gå ud over de andre positive aktiviteter som kreativitet og musik. Faciliteterne kan være med til at opfordre til en blanding af de forskellige aktiviteter.

5 Danmarks Idræts-Forbund

Fra forsamlingshus til kulturhus

Visionen for Næstved Kommunes mange forsamlingshuse kunne være at genanvende de gamle forsamlingshuse, så de kan indgå som et overordnet tiltag, der kan styrke lokalsamfundet med identitetsgivende aktiviteter. Med udgangspunkt i Næstved Kommunes indbyggertal arbejdes der med lokalsamfund og områderne langs kommunegrænsen for at opretholde og øge tilflytningen til landdistrikterne i Næstved Kommune og gøre dem attraktive for de yngre generationer.

Etablering og vedligeholdelse af forsamlingshuse vil fremover kunne indgå i en samlet indsats for landsbyer, der kan have glæde af et styrket lokalt fællesskab.

Der har været en ændret brug af forsamlingshuset som de små byers fælles mødested¹, og man ser desværre en nedgang i benyttelsen. Selvom der stadigvæk findes traditionelle forsamlingshuse, er begrebet nok på vej ud og er i de senere år genopstået som "kulturhuse". Men idéen bag er stort set den samme: at skabe rum til fællesskab, kreativitet, vidensformidling og et tilhørssted. Men rammerne for et fremtidigt forsamlingshus har ændret sig, og kravene til faciliteterne kræver også en smule tilpasning.

For at tanken og idéen med et forsamlingshus skal videreføres i fremtiden, er det vigtigt, at rummene indbyder til ophold. Ikke kun under en aktivitet eller et arrangement, men også før og efter. Forsamlingshuset skal konkurrere med andre steder som f.eks. grillbarer, kroer og folks eget hjem, og det er derfor vigtigt, at forsamlingshusets lokaler afspejler flere forskellige aktiviteter og indbyder til, at både unge og ældre tilbringer deres fritid sammen.

Ser man på Næstved Kommunes situation som ny storkommune, er lokal identitet og tilhørsforhold nøgleord.

¹ Forsamles og forenes om idræt, s. 24-26

Næstved Kommune har efter sammenlægningen flere mindre bysamfund og landdistrikter under sine vinger, og det er disse områder, der fremover kan få brug for at blive styrket. Nogle af de større byer² som Tappernøje, Hammer, Mogenstrup, Karrebæksminde og Herlufmagle er bl.a. landsbyer, som i deres udvikling kunne inddrage idéen om udviklingen af deres nuværende forsamlingshus eller etableringen af et nyt. Ofte ligger de allerede eksisterende forsamlingshuse ideelt og centralt i forhold til lokalborgerne og kan med nye tiltag blive et kraftcenter for byen. Næstved Kommune introducerer allerede i sit kommuneplanforslag en ny centerstruktur, hvor Næstved fungerer som hovedcenter omgivet af fire udviklingscentre langs kommunegrænsen: Brøderup-Tappernøje, Fensmark, Glumsø og Fuglebjerg, og en række lokalcenterbyer. Visionen for forsamlingshusene er at underbygge denne struktur med nogle centrale principper for udviklingen.

Fremtidens forsamlingshus

Udviklingen og omstruktureringen i landdistrikterne i Næstved Kommune kan medføre, at de mindre bysamfund mister deres identitet, og befolkningstilvæksten i værste tilfælde går i en negativ retning. For at modarbejde tendensen er en stærk fælles identitet blandt de lokale borgere et udgangspunkt. Visionen er at skabe et lokalt kraftcenter, som er med til at servicere lokalbefolkningen og samtidig promovere lokalsamfundet.

Forsamlingshuset kan have en markant signalværdi for en landsby og afspejle lokalbefolkningens interesser og særlige egenskaber. Udstillinger af lokal kunst, salg af egnens råvarer sammen med aktiviteter arrangeret af lokale kræfter giver hver by sin egen specialitet. Der skal lægges vægt på, at forsamlingshusene skal være forskellige og derved også unikke i deres

² Tal om Næstved Kommune, s. 3

Kulturprofiler.

Kommunen opdeles i forskellige temaområder, som de opfordrer kulturarrangører og faciliteter at arbejde med. "Kulturregionerne" arbejder i fællesskab sammen for at skabe forskelligheden og får derved hver især en specifik kulturidentitet.

kommune. F.eks. kan de små landdistrikter samarbejde om forskellige kulturprofiler og styre forsamlingshusene mod disse udvalgte emner. I de mindre byer kan det være hensigtsmæssigt at kombinere forsamlingshuset med en anden funktion for at skabe et dynamisk center for lokalsamfundet.

Sammentænkningen af bibliotek/forsamlingshus, idræt/forsamlingshus eller biograf/forsamlingshus kan tiltrække flere brugere og styrke sammenholdet på tværs af interesseområder og bygrænser.

For at huse mange forskellige brugergrupper skal forsamlingshusenes indretning baseres på fleksibilitet og multianvendelighed, dog uden at miste forholdet til en evt. identitetgivende aktivitet.

Sognehusene i kommunen kunne også indgå i en fremtidig planlægning. De fleste af sognehusene fungerer i dag i direkte forlængelse af kirkens funktioner. Dvs. konfirmandstue, begravelses- og bryllupsreceptioner eller møder i forbindelse med kirken.

Disse begivenheder og funktioner skal selvfølgelig bevares, men der ligger en stor mulighed i at anvende arealerne til mere end de kirkelige handlinger. Lige som forsamlingshuse kan sognehusene tillægge sig en aktivitets- eller kulturprofil og derved give borgerne mulighed for at bruge de tidsrum, der er ubenyttede fra kirkens side.

Det er dog hensigtsmæssigt at tænke i nogle mere kirkelige tilpassede tiltag som at vælge aktiviteter, der ikke ødelægger rummet for de eksisterende funktioner. Kunststillinger, madklubber, filmforevisninger eller yoga/meditation er funktioner, som ikke er særligt installationskrævende og derfor ikke behøver at komme på tværs af kirkens øvrige arrangementer.

Kulturprofil og litteraturhus

Et eksempel på en kulturprofil kunne være, at et område af Næstved Kommune lægger vægt på litteraturen. Dette kan bl.a. gøres ved at arrangere bogmarkeder, udstillinger om litteratur, lade teaterscenen tage udgangspunkt i litteraturen og omdanne de gamle forsamlingshuse til litteraturhuse.

Den oprindelige idé bag et såkaldt litteraturhus stammer fra Tyskland og er efterhånden blevet et udbredt fænomen i flere europæiske lande. Litteraturhusets grundtanke er at skabe et aktivt, alsidigt og afslappet miljø for litteraturen. Hvor biblioteket i sin funktion og indretning lægger meget op til fordybelse og privathed, er det litteraturhusets funktion at gøre bøgerne til et socialt element. I litteraturhuset er det opholdet, som prioriteres. Brugere bliver på stedet og tager ikke bøgerne med hjem. Events, højtlesning og kombination af café og bøger er med til at skabe et aktivt hus.

Målet med et litteraturhus er ikke at fjerne de allerede eksisterende aktiviteter, som foregår i forsamlingshuset, men at tilføje det en ekstra funktion.

Biblioteker, udstillinger og madkulturen har det svært i lavt befolkede områder, da der ikke er nok mennesker, som interesserer sig for hvert enkelt emne. Men ved at samle nogle af aktiviteterne under et tag skabes der en mulighed for at tiltrække flere på en gang.

Udvikling af vandhus

Scenariet tager udgangspunkt i Næstved Kommunes svømmefaciliteter og viser en uddybende vision for en udvidelse og forbedring. Udgangspunktet tages i spørgeskemaundersøgelsen for voksne, som viser svømning som en attraktiv motionsform i Næstved Kommune¹.

Svømning ligger på højde med de traditionelle idrætsgrene som badminton, håndbold og gymnastik, når det gælder popularitet, også hos børn.

Men svømmefaciliteterne er underrepræsenterede i forhold til facilitetskapalet. Især de mere rekreative badefaciliteter som kurbade, varm- og koldvandsbade og faciliteter til handicapsvømning og genoptræning er mangelfulde i kommunen.

Den manglende facilitetsdækning kan også være årsag til, at børns besøg i en af de 3 svømmehaller i Næstved Kommune² ligger forholdsvis lavt. I undersøgelsen svarer 24,9 % af børnene, at de er i svømmehallen en gang om måneden eller mere. Sammenlignet med landsgennemsnittet, der ligger på 40 %³, er det et område, der (burde) kunne tiltrække flere. Samtidig angiver hele 14,3 % af børn og unge og hele 26,1 % af de voksne, at de bruger andre svømmefaciliteter end Næstved Kommunes.

Slagelse Svømmehal optræder i en del af svarene, og deres faciliteter med wellness og fleksible bassiner kan være et af svarene på deres popularitet. Årsagerne til fravalget af svømning kan derfor være, at faciliteterne ikke lever op til forventningerne, at der er for langt til den nærmeste svømmehal, eller at de eksisterende haller er overbookede. Derudover kunne der også være brug for en mere blød

¹ Undersøgelse af kultur-, fritids- og idrættsvaner

² Næstved Svømmehal, Fladså Svømmehal og Herlufsholm Svømmehal

³ Danskernes motions- og sportsvaner, s. 24

tilgang til svømning som idræt.

I de seneste år er det specielt vandkulturhuse, som viser sig at være populære hos brugerne, primært fordi konkurrenceelementet og ensformigheden fjernes fra brugernes forestilling om motionsformen.

At bygge nye svømmehaller er en omfattende og omkostningsfuld affære, og visionen for Næstved Kommune tager derfor også i første omgang fat i de tiltag, som indebærer ombygning og udbygning af de eksisterende faciliteter, de forventninger, brugerne har til svømmefaciliteternes tilstand, og mulighederne for at imødekomme dem og udbygge for at modarbejde overbooking.

Opbygning og udbygning af Herlufsholm Svømmehal – et vandhus

I mange år har svømmehaller primært været udformet til elitesvømningen og dens tilskuere. Derfor er mange svømmehaller opbygget af traditionelle firkantede bassiner, som er meget fastlåste og kræver en ret ensformig bevægelsesadfærd.

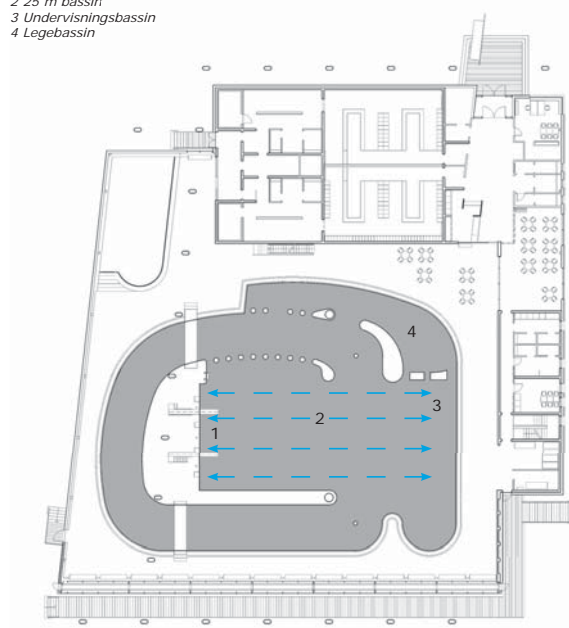
Andre funktioner end konkurrencesvømning har været sekundære, og mange forbinder derfor svømmehaller med en form for køllig funktionalitet, stivhed og ensformighed. Fremtidens svømmehal udvikler sig fra en ren sportsfacilitet til også at være et kurbad, hvor mennesker mødes, stresser af og søger ro og velvære. Udviklingen kan skyldes, at nutidens livsstil og samfund har ændret sig med hurtigt omskiftelige job, hård konkurrence og hverdage, der er krævende både i erhvervslivet og familielivet. Mennesker har som følge heraf mere brug for afstressende fritidsaktiviteter end for at dyrke konkurrenceelementet.

Muligheden for, at faciliteterne kan opfylde nye behov som æstetiske rumligheder, gode opholdsarealer og en rolig og behagelig stemning, kan være med til at tiltrække nye brugere.

Eksempel på udformning af en svømmehal. Formen gør op med den traditionelle opfattelse af et bassin. (KHR Arkitekter, Nuuk Svømmehal)

- 1 Udspringsbassin
- 2 25 m bassin
- 3 Undervisningsbassin
- 4 Legebassin

Princippet for svømmehallen er, at det primært er den daglige brug af bassinet, som er med til at danne formen. Legen og motionssvømningen er grundfunktionerne. Men bassinet indeholder også de mere traditionelle baner, som kan afmærkes, når de tages i brug. Det, der ved første øjekast ligner et retningsløst bassin, bliver pludseligt omdannet til en lineær konkurrencebane.

Herlufsholm er en af de to svømmehaller, som befinder sig centralt i Næstved, og ligesom Næstved Svømmehal oplever den en meget høj benyttelsesgrad.

Men modsat Næstved Svømmehal er bygningens kvalitative udtryk og funktioner en anelse begrænset. Svømmehallen ligger i forbindelse med Herlufsholm Idrætscenter og omfatter to bassiner, et stort 25 m bassin og et mindre undervisningsbassin, samt omklædningsfaciliteter og sauna.

I en sideliggende bygning ligger omklædningsfaciliteterne med baderum og sauna. Bygningen bærer præg af at være bygget i 1970'erne og er et gammelt friluftsbad, som er blevet omdannet til en svømmehal.

Svømmehallen er ikke helt entydigt indrettet til en specifik funktion. På den ene side er faciliteterne ikke egnede til stævner, da tilskuermulighederne er meget begrænsede. På den anden side er faciliteternes indretning heller ikke attraktive som wellness-facilitet, da indretningen er en standardsvømmehal, som næsten udelukkende er beregnet til svømning i baner.

Selvom Herlufsholm Svømmehal ved første øjekast ikke opfylder nutidens krav til vandfaciliteter, er der faktorer som gør, at stedet har et stort potentiale.

Den ene afgørende faktor er svømmehallens beliggenhed i forhold til Næstved by og indfaldsveje. Svømmehallen er let tilgængelig for Næstveds borgere og ligger i cykelafstand fra centrum. Samtidig ligger den i yderkanten af byen, således at folk ude fra kommunen nemt kan komme til via de større tilfartsveje omkring Næstved by.

Den anden potentialefaktor er selve bygningens placering på grunden. Svømmehallen ligger i udkanten af Herlufsholm Idrætscenter og fungerer som en selvstændig bygning. Ud over det grænser den op til boldbanerne og nogle grønne overskudsarealer. En mindre udvidelse

eller udvikling af svømmehallens grundform er derved muligt uden at inddrage alt for meget plads fra andre sportsaktiviteter eller at overskride grundens areal.

Men det største potentiale ligger nok i at omdanne svømmehallens identitet. Som hovedtræk for Næstved Kommunes vandfaciliteter kunne det være hensigtsmæssigt, at de to centrale svømmehaller har forskellige profiler.

Således at de begge kan blive de bedste inden for deres funktioner, i stedet for acceptable i flere funktioner.

Visionen kunne være at skabe et anderledes og inspirerende bassin, som bryder med de traditionelle forestillinger om svømmehaller. Muligheden kunne være at omdanne det store 25 m bassin til et bassin, som tillader svømning på kryds og tværs og ophold i vandet til leg og afslapning. Et eksempel på sådan en multifunktionel hal er b.l.a Nuuks svømmehal, som er sammensat, så velvære, konkurrence og leg kan fungere i spil med hinanden. Svømmehallen er udformet som en retningsløs form, hvor svømning og ophold foregår i hele bassinet og opfordrer til en mere fri måde at svømme på. Samtidig er der i bassinets form afmærket et rektangulært areal, som ved konkurrence kan afspærres og fungere som konkurrencegodkendte baner.

Udvikling og forbedring af omklædnings- og badefaciliteter i forbindelse med en velvære- og behandlingsafdeling kunne også give Herlufsholm Svømmehal muligheden for at tiltrække nye brugergrupper. Brugergrupper som ældre og handicappede har på nuværende tidspunkt svært ved at bruge svømmehallens faciliteter, da de ikke er indrettet til kørestolsbrugere eller gangbesværede mennesker. Endvidere kan der udvides med behandlingstilbud, som kunne omfatte kolde/varme bade, massage og dampbade.

Der lægges vægt på, at svømmehallen ikke bliver meget større i grundplanen, men at det mere er udformningen og indtrykket, som ændres.

Overdækning af Herlufmagle Friluftsbad

En anden facilitet, der kunne udvikles videre på, er Herlufmagle Friluftsbad. Friluftsbade er et unikt samlingssted og aktivitetsområde om sommeren. Rent geografisk ligger Herlufmagle Friluftsbad også godt i forhold til den del af Næstved Kommune, som ikke har umiddelbart adgang til havet.

Friluftsbadet består på nuværende tidspunkt af et 25 m bassin, et babybassin, et børnebassin samt muligheden for udspring.

Badet er bygget samtidig med Herlufmagle Hallen og der er ikke foretaget væsentlige ændringer siden da. Udviklingen af friluftsbadet kunne være med til at aflaste de svømmefaciliteter, som ligger centralt i Næstved og give den nordøstlige del af kommunen bedre svømmeforhold.

Tanken er at omdanne friluftsbadet, således at det kan udvide sin svømmesæson.

En af omdannelserne kunne være at overdække et af bassinerne. Ikke som en permanent bygning, men mere som en klimaskærm, som er fleksibel i sin funktion og konstruktion. Overdækningen kunne om foråret og efteråret fungere som en afskærmning for vind/regn og derved forlænge sæsonen. I sommermånederne kunne skærmen tillade, at badning og evt. svømmeundervisning kunne foregå senere om aftenen. Med indlagt lys og muligheden for at opholde sig i læ kunne sportsgrene som kajak, vandpolo og vandgymnastik med glæde udnytte de ekstra aftentimer. Vintersæsonen kunne benyttes af vinterbadere og sportsgrene, som kan have gavn af det rolige men kolde vand, såsom dykkerforeninger og sejlsport. Idéen er ikke at skabe en ny bygning, som kræver opvarmning og stor vedligeholdelse,

men en let klimaskærm, som kan overdække bassinet efter behov.

Faciliteterne, som behandles i dette idéoplæg, er begge selvejende anlæg, men anses for alment offentlige tilgængelige for kommunens borgere og foreninger.

Udviklingen af disse anlæg anses derfor som en del af Næstved Kommunes mulighed for at forbedre tilgangen til svømning.

For at følge med idrætsudviklingen inden for denne motionsform ses udviklingen af de eksisterende faciliteter som en mulighed for at undersøge og fremme sporten og for at danne grundlaget for et helt nyt fremtidigt vandkulturhus.

Udvikling af idræts- og kulturformidling

Et formidlingsredskab er et forslag til eksisterende idrætsforeninger, kulturfaciliteter og nye idrætsgrene for at nå ud til en bredere befolkningsgruppe.

Ved at synliggøre idrætten og kulturen skabes der interesse omkring forskellige aktiviteter, og befolkningen bliver løbende informeret om deres lokale faciliteter. En vision er at gøre aktiviteterne nemt tilgængelige i hverdagen ved f.eks. at etablere et genkendeligt og identitetsskabende grafisk udtryk for information og aktivitetsmuligheder i det fri samt en idræts- og kulturvejviser for hele kommunen.

Ud over det kan planlægning af mindre events være med til at skabe interesse og opmærksomhed omkring de mindre synlige aktiviteter.

Grafisk udtryk

Visionen om informationstavler og vejvisning tager afsæt i ønsket om at synliggøre Næstved Kommunes allerede veludbyggede facilitetsgrundlag¹ og brugerønsker for simple og tilgængelige træningsmuligheder.

Skiltning kan bringe liv og vitalitet til et gade- og landskabsbillede. Et talentfuldt samspil mellem kommunens arkitektur, landskab og skiltningen virker tiltrækkende for kommunens beboere og gæster - især i områder, hvor faciliteterne ikke ligger synlige, eller arkitekturen ikke afspejler funktionen.

Den grafiske identitet for kommunens skiltning for idræts- og kulturfaciliteter skal naturligvis være brugbar og let genkendelig, selvom idéen bag også rummer andet end den praktiske funktion.

Informationstavlens funktion er jo primært at angive nogle konkrete retningslinjer og forslag i et område, som f.eks. på bevægelsesruterne. Men selve tavlens design kan også være med til at skabe opmærksomhed og give et positivt og gavnligt indtryk på nye brugere.

¹ Ifl. Lokale- og Anlægsfondens facilitetsdatabase

Målet er at skabe et dynamisk og aktivt signal til den forbigående og indfange mulige brugere.

Skiltning og vejvisning ved selve idræts- og kulturfaciliteterne er med til at synliggøre de mange tilbud i Næstved Kommune og gøre tilgangen nemmere.

Skiltene skal fremstå som et samlet grafisk udtryk for hele kommunen, med muligheden for differencer inden for et antal forudbestemte emner. Her kan der arbejdes med logoer, som er gennemgående i deres udtryk, men afspejler forskellige aktiviteter. De formidler faciliteten, så lokale og gæster hurtigt og ubesværet kan skabe sig et overblik på vejen.

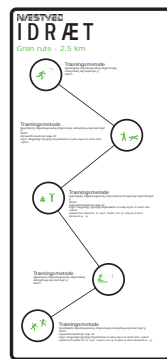
Sprogbrug og betegnelser i forbindelse med skiltningen kan også i høj grad være med til at påvirke en facilitets omdømme og selvforståelse. Forskellen mellem forsamlingshus - kulturcenter - medborgerhus eller boldbaner – idrætslegeplads - aktivitetspark er betydningsmæssigt meget lille, men ordvalget i sig selv kan være med til at tiltrække forskellige brugergrupper.

Aktiviteter & traditioner

Tidsbegrænsede og konkrete aktiviteter kan være et aktivt markedsføringsredskab, både fordi en event kan give omtale, men også fordi aktiviteten i sig selv kan være med til at inddrage lokalbefolkningen.

Med event menes der ikke et stort konkurrencearrangement men mere et tiltag, der gør idræts- eller kulturfaciliteten tilgængelig og interessevækkende for udenforstående. I denne forbindelse kan en tilbagevendende tradition være et effektivt redskab. En årlig idræts- / legedag i den lokale forening eller en madlavningsevent i et forsamlingshus kan opnå at være med til at blive en identitet for en mindre landsby og sætte fokus på forskellige aktiviteter resten af året. Borgerne skal involveres både før,

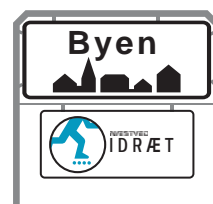
Skiltning af idræts- og kulturfaciliteter.

Eksempel på formidlingskilte: Aktiviteter og ruter i naturen tilføres inspirationsskilte, som er med til at vejlede og motivere brugeren. Skiltningen følges op af en markering af en evt. rute. Markeringen aftegner ruten og kan bruges til at formidle andre informationer, som f.eks. afstand.

Formålet med den grafiske identitet af vejskiltning er at skabe et let genkendeligt element, som er med til at gøre kommunens borgere opmærksom på idræts- og kulturfaciliteterne.

under og efter, således at de føler et medansvar og bliver en del af et større fællesskab.

Mobile Kampagner

For at styrke interessen for idræts- og kulturlivet kan et af midlerne være at skabe opmærksomhed. Opmærksomhed begynder med en række lokale markedsføringsaktiviteter, der kan være med til at skabe nysgerrighed og anspore til ændret adfærd.

Sundhedsafdelingen i Næstved Kommune er allerede, i samarbejde med Danmarks Idræts-Forbund, i gang med en idrætskampagne for skolebørn, som skal få kommunens børn og unge til at dyrke mere motion². Idéen er at arbejde videre og bredere med dette initiativ og gøre det til en gentagende fast begivenhed, som omfatter både idræt og kultur, og som inddrager både børn og voksne.

Visionen kunne være at lave en mobiltrailer, som kører rundt i kommunen og promoverer idrætsgrene og kulturtilbud på en sjov og anderledes måde. Det kan være den lokale idrætsforening, som tager med og laver en event, eller det lokale museum, som viser udvalgte genstande frem. Samtidig kan vognen medbringe kampagnepakker med forskelligt materiale, som folk kan tage med sig hjem.

Målet med materialet er at give et bud på aktiviteter, som kan være med til at motivere skoleelever og andre i lokalsamfundet til at være mere aktive. F.eks. kan det være udlevering af kampagnepakker til skolerne, som indeholder forskellige aktivitetsforslag, så elever og lærere sammen kan udvikle den fremtidige idrætsundervisning.

Samtidig gør de enkelte kampagnepakker også opmærksom på, hvilke idrætsforeninger og kulturtilbud der findes i lokalområdet, og de oplyser om mulighederne for at inddrage naturen

som et aktivt undervisningselement. Her kunne man f.eks. udlevere rutebeskrivelser med motionsforslag bundet til de aktivitetsruter, som ligger i området.

I processen er det vigtigt at inddrage de forskellige idræts- og kulturforeninger, så de er med til at planlægge og udføre kampagnerne og derved også gøre dem til en årligt tilbagevendende tradition.

² "Sofazombie", Næstved Sundhedscenter

8 Perspektivering

Undersøgelserne og observationerne i Næstved Kommune afspejler en kommune, der har haft en stor opgave og et stort ansvar, efter at de er blevet en af landets største kommuner.

Der ligger stadigvæk en stor opgave på kultur- og fritidsområdet - ikke kun på den rent praktiske organiseringsdel, men også beslutningsdelen om kommunens fremtidige udvikling. Rapporten giver et bredt billede af den overordnede tilstand inden for kulturen og idrætten og giver også et bud på fremtidens indsatsområder.

Dermed er grundstenen lagt for en debat, der åbner op for, at de rette beslutninger træffes for fremtiden.

I rapporten er der forelagt nogle overordnede vurderinger og analyser af Næstved Kommunes idræts- og kulturfaciliteter og udvalgt at arbejde videre med nogle af de mange muligheder, der er for udviklingen af Næstved Kommunes idræts- og kulturliv. Selvom fokus her er lagt på enkelte idéer, bør prioriteringen fremover dog foregå som en helhedsstrategi, der først i et senere faseforløb tager fat i et konkret indsatsområde eller en særlig facilitet.

Overordnet skal de nye tendenser inden for idrætten og kulturen tages alvorligt. For at det i fremtiden ikke går i en negativ retning, er det vigtigt at forholde sig til udviklingen og de muligheder, der følger med.

Det er vigtigt at tage stilling til den traditionelle hals fremtid og funktioner, før man begynder at renovere hallerne over hele kommunen.

At hallen har fungeret i de sidste 30 år betyder ikke, at den skal eller kan gøre det de næste 30 år. Udviklingen i idrætsgrene og brugerønsker skal inddrages, før renoveringen går i gang, således at der bliver taget stilling til hallens fremtidige funktioner, før der investeres en masse penge i den.

At omdanne hallens funktioner, mens der allerede

er en fast brugergruppe, har sine fordele. Hvis man venter til, at alle foreninger og brugere ikke vil anvende hallen længere, kan det munde ud i et glemt og svagt miljø, hvor udviklingen næsten kommer for sent og derfor kræver en meget større indsats for at præsentere et potentiale og tiltrække nye brugere.

En manglende omdannelse, som vi bl.a. ser i forbindelse med forsamlingshusene, der nu næsten har mistet deres brugergruppe og har svært ved at tiltrække nye foreninger og yngre generationer.

Udvikling og nyskabende idéer er det, der skaber grundlaget for en fremtidig generation af borgere og giver Næstved Kommune muligheden for at skabe sig en positiv identitet.

Et andet emne i rapporten er udviklingen af byerne i kommunen. Et emne, der behandles af mange af landets kommuner og anses som en national udfordring.

Hvis der ønskes udvikling i byerne omkring kommunegrænsen, kræver det politisk vilje og en langsigtet prioritering med udgangspunkt i de særlige potentialer, som de enkelte landsbyer rummer. Et emne, der allerede behandles i Næstved Kommune og derfor kunne styrkes ved at inddrage nogle af idékatalogets forslag.

Rapporten indbefatter ikke en registrering af de forskellige byers udvikling og fremtidsmuligheder. Det ville derfor også være nødvendigt at afdække, om nogle enkelte landsbyer ikke har det fornødne potentiale eller behov for at indgå i en ny udviklingsplan.

Der skal klarlægges, hvilke byer og hvilke funktioner der skal sættes på i de forskellige lokalsamfund. Det anbefales derfor at lave en fyldestgørende kortlægning, registrering og brugerundersøgelse af Næstved Kommunes landsbyer, for senere at skabe en visionær og vellykket strategiplan.

Kommunen bør fremover tilgodese grænseområderne ved investeringer i faciliteter. Selvom den største del af brugergrupperne befinder sig omkring Næstved by, er det vigtigt, ligesom med hallerne, at forebygge en negativ udvikling. Strategien her kunne f.eks. være at udføre en facilitetsforbedring, forandring eller tilføjelse i hvert lokalområde, således at udviklingen sker som en helhed for hele kommunen. Lappelsninger bør erstattes af en fælles planlægning af renoveringer, forbedringer og nybyggeri og mulighederne for at underbygge en decentral facilitetsplan.

Sammenfatning og arbejdsfaser

En samlet vurdering peger på, at Næstved Kommune er velforsynet på de fleste af de store idræts- og kulturfaciliteter, men antallet af små funktionsspecifikke faciliteter synes at ligge lavt. En mulig proces fremover kunne være at gå lokalt ind og se, hvad borgerne ønsker i deres nærområde, og derefter arbejde sig frem mod at skabe mindre anlæg, som fordeler sig på hele kommunens areal. For at nå frem til udførelsen af udviklingsplanerne anbefales det at udføre forskellige arbejdsfaser.

Rapporten her indeholder de 2 første faser i en arbejdsproces, og der anbefales derefter at lægge op til 2 arbejdsfaser mere (fase 3 + 4).

Den 1. fase er repræsenteret af undersøgelserne, registreringerne og analyserne, som alle er med til at skabe overblikket og udpege indsatsområderne for fase 2.

Den 2. fase har været at skabe et visionært grundlag for fremtiden. Idékataloget i rapporten er et udvalg af mulige indsatsområder, der kom til syne under fase 1. Idékataloget tager ikke hensyn til økonomi eller sideløbende tiltag, der allerede er i gang i Næstved Kommune. Det anbefales derfor også at udføre en fase 3 i den nærmeste fremtid.

En fase 3, der sammenføjer idéerne fra rapporten med de forskellige forvaltningers planer, strategier og tiltag. Samtidig bør der i denne fase inddrages borgere og interessegrupper og tages hensyn til økonomi i kommunen og byggetekniske tilstande af faciliteterne. Før starten af fase 3 bør der ses på en prioriteringsplan for de fremtidige indsatsområder.

Fase 4 er den endelige planlægningsfase og projekteringsfase. Her inddrages arkitekter, entreprenører og håndværkere til de forskellige projekter. I denne fase fastlægges beslutninger om forbedring, udvikling eller nybygning, og de økonomiske forhold klarlægges. I fasens slutning bør der dermed ligge projekter, som er klar til udførelse.

Prioriteringsplan

Før fase 3 iværksættes, er det vigtigt, at Næstved Kommune prioriterer de forskellige indsatsområder inden for idræts- og kulturfaciliteterne.

I prioriteringsanbefalingen af de forskellige fokus-emner fra idékataloget er der ikke taget hensyn til økonomiske forhold, byggetekniske tilstande eller planlagte men ikke vedtagne tiltag i Næstved Kommune.

Prioriteringsplanen skal derfor ses som en anvisning, der er baseret på erfaringer og idrætsudviklingen generelt, samt et muligt grundlag for en arbejdsproces, som Næstved Kommune kunne bruge.

Prioriteringsplan

- Udviklingen af en idræts- og kulturformidling er et af de fokusemner, der forholdsvis nemt og billigt kunne hjælpe Næstved Kommunes faciliteter. Prioriteringen af dette forslag kan sættes højt for at have et redskab, der påvirker hele kommunen som funktion og

samtidig markerer, at der er ved at ske noget nyt på kultur-, idræts og fritidsområdet.

- At sammenflette idékatalogets bevægelses- og motionsruter med de tiltag, der foreslås og arbejdes med i Grøn Plan. Grøn Plan arbejder allerede med en del elementer af at sammenkoble forskellige områder i kommunen og gøre naturen mere tilgængelig. Idéerne med motionsruterne kunne indarbejdes i planen, så der ud over friluftsdelen også arbejdes med aktive sundhedsfremmende ruter. Samtidig kunne Grøn Plan også benytte sig af den foreslåede skiltning.
- Der opfordres også til at undersøge mulighederne og ønskerne for et vandkulturhus i kommunen. Det skal klarlægges, hvilke behov kommunens borgere egentlig har og hvilke specifikke forventninger, der lægges i et evt. vandkulturhus. Undersøgelserne bør igangsættes, uanset om Næstved Kommune går i gang med at udvikle på de gamle faciliteter eller vælger at bygge nye. Efterfølgende kunne kommunen udskrive en idékonkurrence for det valgte udviklings-/ byggeprojekt for at få flere kvalitative bud at vælge imellem.
- Udviklingen af skoler og forsamlingshuse er begge idéer, der anses for at være længerevarende projekter, men ekstremt vigtige for den lokale udvikling. Projekterne kan langsomt udvikles parallelt med de 3 andre emner i prioriteringsplanen og dermed være en forvandling, som langsomt tager form. Der lægges vægt på, at kulturområdet i Næstved udvikles på et regionalt niveau og gøres til et kvalitativt tiltag for den regionale kunst, kultur, musik og viden.

Næstved Kommune kan sætte ind på at styrke kulturen for Næstveds borgere mere end at satse på hele Danmarks befolkning og derved opnå at skabe en enestående kulturel kommune.

Litteraturliste

Børns fysiske aktiviteter i skole og fritid, Susan Andersen, Karin Helweg-Larsen, Statens Institut for Folkesundhed, Syddansk Universitet, 2008

Børn og unge i bevægelse – perspektiver og idéer, Kulturministeriet, 2003

Fra børnehave til idrætsbørnehave, Danmarks Idræts-Forbund & Peter Sabroe Seminarieret, 2007

Cyklisters oplevede tryghed og tilfredshed, Trafitec, Søren Underlien Jensen, 2006

Landsbyer i Yderområder, Miljøministeriet – By og Landskabsstyrelsen, 2007

Promoting Active Living in and through schools - Policy Statement and Guidelines for Action, World Health Organization, 1998

Idrætsbørnehave, Danmarks Idræts- Forbund, 2007, www.dif.dk

Tal om Næstved Kommune og budget for 2009-2012, Næstved Kommune

Tribune, Lokale- og Anlægsfonden nr. 09 juni, 2008, Johan Rasmussen

Forsamles og forenes om idræt, Lokale- og Anlægsfondens Skriftrække 2000, Laila Ottesen, Bjarne Ibsen

Bosætning i yderområder, SBI, 2005, Thorkild Ærø, Valinka Suenson, Hans Skifter Andersen

Cyklen - den sjove vitaminpille, Helse nr. 8, 2002, Tanja Grønvald, Dansk Cyklist Forbund

Børn og motion, Dansk Cyklist Forbund, www.dcf.dk

Nærområdets betydning for fysisk aktivitet, Ole Mygind, Adjunkt, Sundheds CVU Nordjylland, 2007

Herlufsholm Idrætscenter, Virksomhedsplan, 2009

Danskernes kultur- og fritidsaktiviteter 2004 – med udviklingslinjer tilbage til 1964, Trine Bille, Torben Fridberg, Svend Storgaard, Erik Wulff, Kulturministeriet, 2004

Danskernes motions og sportsvaner, 2007, Maja Pilgaard, Idrættens Analyseinstitut, 2008

Nyt fra Danmarks Statistik, Emnegruppe: Befolkning og valg, Byopgørelse 1. januar 2009 Nr. 160, 6. april, 2009

Idrætsliv nr. 3, 2009, Dansk Idræts-forbund

Vandkulturhuse, Lokale & Anlægsfonden Skriftrække 2002, Hans Lyngsgård

Kommunale forskelle på børns idrætsdeltagelse, Idrættens Analyseinstitut 2008, Gert Nielsen, Bjarne Ibsen

Idræt for alle, Breddeidrætsudvalgets rapport - baggrund og analyse, Kulturministeriet, 2009

Effekter af overkørsler og blå cykelfelter, Trafitec, Søren Underlien Jensen, 2006

Effekter af cykelstier og cykelbaner, Trafitec, Søren Underlien Jensen, 2006

Foto: Lena Ohlsen, Karen Thorkenholdt, KHR Arkitekter

Bilag: Bilag 1, Undersøgelse af kultur-, fritids- og idrætsvaner og brug af faciliteter i Næstved Kommune blandt børn og voksne, Mette Toftager, Institut for Idræt og Biomekanik, Syddansk Universitet, 2009

Bilag 2, Spørgeskemaundersøgelse, Undersøgelse af kultur- og idrætsfaciliteterne i Næstved Kommune, Næstved Kommune og Center for Idræt og Arkitektur, 2009

Næstved Kommune - facilitets- og udviklingsplan

Udgiver

Næstved Kommune, Børne- og Kulturforvaltning og Kultur- og Fritidsafdeling, 2009

Tekst, illustrationer og foto

Lena Ohlsen, Center for Idræt og Arkitektur

Research

*‘Undersøgelse af kultur-, fritids- og idrætsvaner og brug af faciliteter i Næstved Kommune’
Mette Toftager, Institut for Idræt og Biomekanik, Syddansk Universitet*

‘Facilitetsundersøgelse – undersøgelse af kultur- og idrætsfaciliteterne i Næstved Kommune’

Lena Ohlsen, Center for Idræt og Arkitektur

Jan S. Jeppesen, Næstved Kommune, Kultur- og Fritidsafdelingen

Kortlægningen af de eksisterende faciliteter

Lena Ohlsen, Center for Idræt og Arkitektur

Sofie Abildtrup, Center for Idræt og Arkitektur

Jan S. Jeppesen, Næstved Kommune, Kultur- og Fritidsafdelingen

Flemming Rasbak, Næstved Kommune, Udviklingsenheden

Projektgruppe

Kim Christoffersen Dawartz, Kultur- og Fritidschef, Næstved Kommune

Bente Jonberg, Næstved Kommune, Udviklingsforvaltning

Tine Jeppesen, Næstved Kommune, Teknik og Miljø

Jens Villumsen, Næstved Kommune, Teknik og Miljø

Ole Hansen, Næstved Kommune, Kultur- og Fritidsafdeling

Jan S. Jeppesen, Næstved Kommune, Kultur- og Fritidsafdeling

Lena Ohlsen, Center for Idræt og Arkitektur

René Kural, Center for Idræt og Arkitektur

